DISCEPTATIO ECCLESIASTICA

ADVOCATI

DOMINICI URSAYÆ.

IN CAUSA

Romana Subhaſtationis Eccleſiæ, & Conventus.

Pro PP. Trinitariis Urbis. Cum illorum Creditoribus.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUEL.

ARGUMENTUM.

Pro debitis, contractis à Religioſis, an, mediante horrida Præconis voce, ſubhaſtari poſsint illorum Eccleſiæ, & Conventus.

AGitur in præſenti de caſu adeo raro, adeoquè irregulari, & exorbitante, ut illius re-
1 ſpectu cum omni fundamento dicere poſſimus, quòd nullum ſimilem vidit Antiquitas, nec forſan ſequentem videbunt Poſteri.

Ad hoc demonſtrandum præmitto, quòd in Via Felici, quę appellatur talis à nomine, quem

habuit in baptiſmo Summus Pontifex Sixtus V. qui illam ſtravit, quivè, inter alia privilegia,
2 conceſſa in eadem Via Habitantibus, *in ejus Conſtit. 66. in Bullar. nov. tom. 2. in* §. 4. legitur iſtud, ut moleſtari minimè poſſint, neq; in rem, nequè in perſonam ratione æris alieni, contra-
3 cti, mediantibus Inſtrumentis, obligatione Camerali vallatis, extra Loca Ditionis eccleſiaſticæ ſtipulatis, reperitur humilis Conventus PP. Trinitariorum, cum ſimili Eccleſia, quæ abſq; ulla exageratione, attentis ejus anguſtia, ſtructura, & paupertate Cappellarum, in nihilo differt ab Eccleſiis Cappuccinorum.

Religioſi ejuſdem Conventus anno 1673. expoſuerunt Sac. Cong. Epiſc. quòd pro capitali
4 ſcut. 4000. ab eis accollato vigore cujuſdam donationis Franciſci Lucarini (à qua donatione omnium propriorum bonorum amiſſionem recognoſcunt, eorumquè totale exitium ante oculos habent) ſolvebant annuam ſum-
5 mam ſcut. 176. 50. Et quia poterant invenire dd. ſcut. 4000. ſub minoribus uſuris, hoc eſt, *a ragione di ſcudi* 37. *per ciaſcun migliaro al più, con che verriano ad affrancare per ciaſchedun anno ſcudi* 28.50. Idcirco, *ſtante queſta evidente utilità*
6 *di ſcudi* 28. 50. *ſupplicano l'EE.VV. perche ſi degnino darli la debita licenza di poter pigliare dd. ſcudi* 4000. *à cenſo*.

Die 3. Maii ejuſdem anni 1673. reperitur ad-
7 notatum reſcriptum in Regiſtris Sac. Congr. E. juxta ſolitam formulam, nequè in uno jota, vel miſerabili apice ampliatum, vel mutatum, his verbis

verbis: *Sac. Congr. Epiſcop. ſupplicem hunc Libel-*
8 *lum benignè remiſit Em. Urbis Vicario, ut veris exiſtentibus narratis, & poſtquàm compererit in evidentem Eccleſiæ utilitatem eſſe ceſſuram, petitam facultatem pro ſuo arbitrio, & prudentia impertiatur*; Illiuſquè vigore impoſiti fuerunt cenſus, de quibus in præſenti agitur.

Quia verò iidem Religioſi pro debitis dicti Lucarini, eorum deſtructoris ſub ſpecioſo titulo Benefactoris, & donantis, omnibus omnino
9 propriis bonis ſpoliati fuerunt in concurſu univerſali, contra ipſos efformato anno 1700. coram Eminentiſs. tunc A.C. Origo per acta Oliverii, comprehenſo etiam capitali, ſeu fundo duarum Miſſarum quotidianarum, eis à piis Benefactoribus relicto, & aſſignato, non poterant ſolvere fructus dd. cenſuum, ad inſtantiam
10 Monaſterii S. Annæ, & Operis Pii Juſtiniani citati fuerunt coram Eminentiſs. Vicario die 19. Julii 1707. *Ad viden.* (ſunt præciſa verba citationis, contra ipſos exequutæ) *impartiri licentiam infraſcriptis Inſtantibus ſubhaſtandi, delibe-*
11 *randi, vendendi, aut quomodolibet alienandi Conventum, & Eccleſiã, ad PP. Adverſarios ſpectantes*, cum ſucceſſivo favorabili decreto, in contumaciam obtento; *Niſi infra tres, cum intimatione*.

Seriò autem interrogati Curſores, Notarii, Miniſtri Depoſitariæ Urbanæ, & omnium Se-
12 cretariarum Sacrarum Congregationum, necnon multi æquè annoſi, ac probati Curiales. una voce affirmarunt, tempore eorum Vitæ nunquam audiviſſe ſimilem inſtantiam, nun-

quam vidiſſe ſimilẽ citationem, & nunquam ſimile decretum ad eorum notitiam deveniſſe, cujus veritatis ferè per integra octo luſtra Nos etiam Teſtes ſumus; Imo aliqui ex eis ſigno ſanctiſſimæ Crucis ſe munierunt, quando circa hoc factum interrogati, ut ſupra, fuerunt; Alter ve-
13 rò, non minus facetè, quàm ſignificativè reſpondit, quod in Depoſitaria adfuerunt mul-
14 ti, qui appellati fuerunt nomine Simonis, ſed nemo nomine Judæ, alludendo forſan ad id, quod ſcriptum reliquit *S. Clemens I. epiſt. 2.* ſequutus à *Card. de Laur. in Epitom. Canon. Verbo Sacræ Veſtes fol.* 445. ibi: *Sacras Veſtes, Vela &c. Altarium vendens, ut Judas exiſtimatur.*

Remanet proindè manifeſtum, quòd in præſenti agitur de caſu, cui nullum ſimilem vidit Antiquitas; Prætenditur enim mediante horride voce Præconis, poni ſub publica haſta, & palam plùs offerenti deliberari (horret animus id cogitare, tremitque manus, & vacillat calamus id ſcribere) *Domus Dei*, qualis vocatur Ec-
15 cleſia *in Exod.* 23.16. *in Ioſue* 9.23. & alibi milliès in ſacra Scriptura. *Domus Orationis*, vt dicitur *Iſaiæ* 56.7. *&* *Ierem.* 7.12. *& Matthæi* 23.13.
16 & alibi ſæpiſſimè. *Domus Sancta*, vt appellatur *in* 1. *Paralip.* 29.4. *& in Baruch* 2. 16. & multotiès alibi. *Domus Domini noſtri*, vt nuncupatur
17 *in* 2. *Reg.* 24.12. *& Agg.* 1.2. alibi frequentiſſimè *Porta Cæli*, vt denominatur *in Geneſ.* 28.22. *Do-*
18 *mus* demum, *Secretorum Cæleſtium vſibus deſtinata*, vt dicitur *in Can. Prædia* 12. *quæſt.* 2. Idquè, non aduersùs inconſideratum dictum alicuius

Con-

Conſulentis, vel moderni Doctoris, ſed recla-
mante ipſomet Deo *in Leuit.*27. 28. rotund is
iſtis verbis: *Omne,quod Deo conſecratur, non ven-*
19 *detur*; Necnon aduerſus rotundum Textum *in*
Can.Si quis obiecerit 1. *quæſt.* 3. *& in cap. Quere-*
20 *relam de Simon.* ibi: *Scituri, quod ſicuti emi non*
*potuit,ita nec redimi Eccleſia,*de quib.latiùs infra.
Hic igitur terribilis locus, *quem Deus ſibi ele-*
21 *git in domum,* ut dicitur *in* 2.*Paralip.*7.12.Hæc
Domus ſancta;Domus orationis,hęc Cœli por-
ta, & hoc Dei habitaculum, uſibus ſecretorum
cœleſtium deſtinatum, cum tali, tantoquè Do-
mino, in illa permanente, non ſolùm per eſſen-
tiam, præſentiam,& potentiam, ſed verè, reali-
22 tèr,& ſubſtantialitèr, ſubhaſtari prætenditur,
& deliberari plus offerenti, mediante horrida
voce Præconis.

Phraſis hęc non eſt una ex illis exagerationi-
bus, quæ reſonare ſolent in ore Curialium, ſed
23 eſt proprius,nimiſq; expreſſiuus terminus, quo
uſi fuerunt Imperatores *Valentinianus, Theodo-*
ſius, & Arcadius in leg.Dies feſtos 8. *C.de Fer.* in
longè debilioribus terminis ſolius reverentiæ,
debitæ diebus feſtivis,ibi: *Sit ille dies à cognitio-*
nibus alienus,Præconis horrida vox ſileſcat; Et ta-
24 men in circumſtantiis noſtri caſus hujuſmodi
Præconis horrida vox, non ſolùm ſilere non
debet,ſed altiori,imo altiſſimo tono,correſpon-
dente illi, quem Muſici vocant per clavem C.
Solfaut in ſoprano, publicè in Depoſitaria,non
ſemel, nec bis audiri,ſed ſæpè ſæpiùs repeti de-
bet,ad alliciendos emptores, atquè invitandos
 homi-

25 homines ad emendam dictam Dei Domum.
Fateor ingenuè, mihi non ſuppetere verba ad
26 explicandam exorbitantiam hujus prætenſionis, ad declarandam irreverentiam hujus judicialis actus, & ad aperiendum ſcandalum hujus exorbitantis operationis, à decem, & ſeptem ſæculis, totidemquè annis, in Mundo inauditæ, & dicam libentèr cum *Virgilio*;

Non mihi ſi linguæ centum ſint, oraquè centum.
27 *Ferrea vox* dd. valeo explicare exorbitantiam, irreverentiam, & ſcandalum.

Creſcitquè exorbitantia etiam ex illa reflexione, quod ex una parte non eſt ſermo de venditione alicujus famoſæ Eccleſiæ, vel famoſioris Conventus, ex quorum pretio creditores ho-
28 diè inſtantes, aliiquè, expectantes exitum præſentis litis, integralitèr ſatisfieri poſſint, eo quia debita noſtri Conventus longè ſuperant ſummam, correſpondentem pretio non unius, ſed
29 plurium Eccleſiarum, & Conventuum, noſtris ſimilium, mediantibus piorum benefactorum eleemoſynis ad illum humilem ſtatum ædificatorum, qui omnium oculis expoſitus eſt.

Et proindè in rei veritate ſapere videtur neſcio quid firma, & fixa voluntas dd. credito-
30 rum, omnibus viis, omnibuſquè modis, inexorabilitèr volentibus ſub haſta vendere dd. Conventum, & Eccleſiam, *per un tozzo di pane*, juxta phraſim, quæ legitur *in Ezzech*. 13. 19. ibi: *Propter pugillum hordei, & fragmen panis*; Et ſic cum
31 nulla, vel nimis tenui illorum utilitate: Eo quia ead. Eccleſia annexū habet inſigne onus quamplurium

plurium Miſſarum in toto anno,quę ſimul unitę ſuperant quantitatem duarum Miſſarum quotidianarum, à multis piis benefactoribus demandatarum in Altaribus ejuſdem Eccleſiæ, nempè Juſtina Olivaria, Sixto Placentino, Agnete Perſonale, Bernardina Lanche, Hieronymo Cimino, Anna Cecilia Taſſinaria, Ber-
32 nardina Stella, Octavio Albertino, Paula Barcarola, Margherita Defendi, Jacobo Baldo, Lavinia Capotoſta, Barbara Faucheria, Adriana Lodule, Lucretia Ugolina, Angela Arditia, Joanna Mennini, Joanne Paulo Piſente, Joanne Baptiſta Vincentio, Petro à Carolo, Caterina Guidi, Dominico Scaroſone, Concordia Mancina, & Caterina Artemiſia. Ultra ſeptem alias Miſſas cantatas quolibet anno, quæ omnes reli-
33 ctæ fuerunt cum congruo capitali pro illarum eleemoſyna, ſed illud alienatum fuit ad ſatisfaciendum aliis Creditoribus, quod commodum, ſeu ſatisfactionem eorundem Creditorum, hodiè inſtantium, longè minuit, eo quia hujuſmo-
34 di onus duarum Miſſarum quotidianarum, correſpondet capitali ſcutor. 6000. circitèr, juxta diſpoſita in *Decretis Generalibus de Celebrat. Miſſar.* impreſſis *apud Matthaucc. in Offic. Cur. Eccleſ. cap.* 10. §. 1. Quòd proindè in maxima habebitur conſideratione antè ſubhaſtationem.

Gravatur paritèr Conventus annuo Canone ſcut. 54. 88. hoc eſt favore Hæredum Dominici Antonini in ſcut. 25. Favore eorund. ex alio capite, & diſtincta obligatione in ſc. 9. 50.
35 Favore Ven. Monaſterii Purificationis in ſcu-

tis 17. 64. Et favore Ducis, ſeu Domini Terræ Sancti Gemini in ſcut. 2. 74. Quæ ſummæ in unum unitæ conſtituunt dd.ſcut.54. 88. correſpondentia capitali ſcut.2000.circitèr;Quorum onerũ ſpecialis haberi debet, & habebitur ratio ab Emptoribus;Et propterea ejuſdem Eccleſiæ, & Conventus valor,ſeu pretium,deductis dictis oneribus Miſſarum,& Canonis,abſque ulla exa-
36 geratione reducetur ad tenuem ſummam, ſeu ad fragmen panis.

Ex alia verò parte ſermo eſt de Creditoribus, qui ſunt etiam Loca pia, quod exorbitantiam contrariæ prætenſionis in immenſum auget,eo
37 quia unus ex eis componitur ex illo ſexu, quem Eccleſia devotum vocat, cum illo addito,quòd cũ devoto ſexu habet unitam illam ſolemnem profeſſionem, quam emiſerunt paritèr iidem Religioſi illi Deo vivo, & vero, qui in Eccleſia
38 ſubhaſtanda quotidiè veneratur, & colitur, quivè in illa verè realitèr,& ſubſtantialitèr permanet; Alter verò creditor non ſolùm gloriatur habere in nomine denominationem pietatis,ſed in rei veritate, & ſubſtantia laudabi-
39 libus piis exercitiis, non ſine bonorum ædificatione addictum eſt;Itaut nullo modo de illo
40 verificetur id, quod ſcriptum reliquit *Senec. in Herc. furios act.* 1. nempè: *Hoc enim ſolùm mihi nomen relictum eſt*.

Nimis proindè durum', & çqualitèr amarum videtur,ut ſub nomine dd. Creditorum,non per
41 exagerationem,ſed in rei veritate verbo,& opere piorumLocorum,in Vrbe renouanda ſint ho-
diè

diè cum dd. pauperibus Religioſis ea, quæ leguntur apud *D.Matth.* 18. 28. de illo inexora-
42 bili creditore, qui tenens ſuum debitorem, illum ſuffocabat dicens: *Redde quod debes*.

Augeturquè exorbitantia à qualitate Tribunalis Eccleſiaſtici, coram quo Cauſa pendet, &
43 in quo in caſibus etiam obligationis claræ, & literalis, nec non in terminis debitorum, nullatenus redactorũ ad extremos confines calamitatis, & miſeriæ: *procedi ſolet* (ſunt verba *Rot.æ deciſ.4.in fine de Appellat. in nouis*) *magis de una*
44 *bona, & groſſa æquitate, quàm de Juris rigore*, cum qua proceſſit S.C. E. in una *Nouarien.* 24.
45 *Junij* 1711. *Ponente. Eminentiſs. Grimaldo* de qua *in Tom.* 1. *par.* 2. *diſcept.* 7. *per totam*.

Agitur de Eccleſia non ſimplicitèr benedicta, ſed ſolemni ritu conſecrata, cum illo eſſentiali addito, omni conſideratione ad noſtrum
46 effectum digno, quòd in illa ab omnibus Chriſtifidelibus iugiter veneratur, & colitur ipſemet Deus viuus, & verus, qui in ea non ſolum communibus illis tribus modis reperitur, per eſſentiam nempè, potentiam, & præſentiam, ſed verè, realiter, & ſubſtantialiter; Ita ut in rei verita-
47 te omnem ſuperet admirationem, ut idem locus cum tali, tantoquè Domino exponi poſſit venalis ſub haſta publica, per horridam Præconis vocẽ plus offerentibus, ęquali exorbitantia, irreuerẽtia, ſcãdalo, & publicitate deliberãdus.

Nec dicatur, quòd pro eo tempore, quo huiuſmodi lugubris functio fieri deberet, pote-
48 rit ab ead. Eccleſia Sanctiſſimum Euchariſtię Sacramen-

paritèr ſunt; Vel demum, ob Italicę linguæ de-
fectum,non valenti explere ea, quæ noſtri Reli-
54 gioſi ibidem peragunt, eo quia *ſurdi ſumus o-
mnes in linguis,quas non intelligimus*,vt ſcriptum
reliquit *Cicer.lib.1. Tuſcul.quæſt.*citatus in meis
*Inſtit. crim.lib.4. tit.8. num.*136. ubi ad rem pa-
ritèr expenduntur verba illa *Apoſtol. 1. ad Co-
55 rinth.*14.11. *Si neſciero virtutem vocis, ero ei, cui
loquor barbarus,& qui loquitur mihi barbarus*, &
concordat *Rota deciſ.*136.*num.*2. *& ſeqq.par.*10.
*rec.*ubi ſequitur *Ciceron.deOrat.*aſſerentem *ver-
ba neminem mouent,niſi eum,qui eiuſdem linguæ ſo-
cietate coniunctus eſt.*

In unoquoque proindè ex iſtis caſibus nimis
ſenſibilitèr Diuinus cultus, vel multùm minue-
56 retur, vel in totum tolleretur, eo tempore, quo
omnia Iura clamant,omnem ſumendam eſſe in-
terpretationẽ,omnemquè eligendam viam,per
quam Diuinus cultus augeatur, & amplietur,
ex adductis *in Tom.1. par.1. diſcept.*14.*nu.*110.
In qua parte habemus rotunda illa verba *Text.
57 in Cap. Quia per ambitioſa de Reſcript. Minuitur
cultus Diuinus, quem deſideramus augeri.*

Agitur de auferendo locum in Vrbe, vbi ca-
pita reclinent Superiores Generales, & alij ma-
58 iores Officiales, & Miniſtri illius Ordinis, ſeu
Religionis,quę non ſine euidenti Dei miraculo,
mediante Beatiſs. Virginis monitu, anno 1198.
ſub Innoc.III.inſtituta fuit,cum titulo Miſeri-
cordię,& Redemptionis Captiuorum,& poſtea
confirmata à 18.Summis Pontificibus, ſigilla-
59 tim ſpecificatis à *Barboſ. in Summ. Apoſtol.dec.*
col.

*collect.*383.*num.*2.quibus addi poſſunt tres alii,
nempè *Alex. VII. in eius Conſtit.* 13. *in Bullar.*
nov. tom.6. & Clemens IX.& X.relati *à Piazza*
ze nelle Opere pie di Roma tract.9.c.24.verſ.Ebbe.

Imò abſquè ulla exageratione agitur de pri-
vanda Vrbe,ſeù Capite Chriſtianæ Religionis,
60 Ordine , non ab hominibus, neque à Sanctis ,
ſed à ſolo ſummoDeo inſtituto,iuxta verba *In-*
noc. III. relata à *Piazza nell' Opere pie di Roma*
lib.9. cap.24.in fine ibi: *Il medeſimo Innoc.poi ag-*
61 *gionſe per diuiſa nobile di queſt' Ordine della San-*
tiſſimaTrinità,quelle memorabili parole:Hic eſtOr-
do approbatus, non à Sanctis fabricatus , ſed à ſolo
ſummoDeo,&concordant *S.Pius V.Clemens VIII.*
*& Vrbanus VIII.in Conſtitutionibus,*relatis à *P.*
Maced. in Vita S. Felicis de Valois in Append.
Lateran.Eccl. fol.mihi 183.ubi *fol.*186.*& pluri-*
62 *bus ſeqq.* ſpecificè nominat pluſquam triginta
claſſicos Authores, eandem revelationem refe-
rentes, & uti indubitatam ſequentes.

Agitur de vendendo illo Conuentu, qui mul-
tos habet filios , ſeu Religoſos illos, qui inibi
63 ſolemnem emiſerunt profeſſionem , & conſe-
quentèr de eijciendo à propria Domo eoſdem
æquè innocentes, ac pauperes Religioſos, illos
amandando ad Diuerſoria,eò quia alij perpau-
ci Conuentus eiuſdem Religionis , in Italia ,
eiuſque Inſulis ſiti , non poſſunt illos recipere,
nec alere,attentis maximis anguſtijs, in quibus
reperiuntur , & propter quas dicere coguntur
illis Religioſis, qui non ſunt propriorum Con-
ventuum filij : Redditus noſtri non ſufficiunt
nobis,

64 nobis,& vobis,& in ęqualibus anguſtijs,& miſerijs omni iure ſuccurrendum potiùs eſt proprijs filijs, quàm exteris, ex animadverſis per *Card. de Luc. de Servitut. diſc. 29. nu. 11. & Conſtant. ad Stat. Vrb. tom. 2. annot. 60. art 1. nu. 129.* ubi, quòd prima charitas incipit ab Ego; Atquè habemus in hac parte aureum *Textum in leg. Præſes Provinciæ 6. C. de Servit. & Aqua*, ubi dicitur, quòd agris noſtris ſitientibus, alios irrigare non debeamus.

Agitur de puniendis dictis innocentibus Religioſis noſtri Conuentus, mediante tali, æquè
65 irreparabili, & opprobrioſa dimiſſione ab eorũ propria Domo, eo tempore, quo nullam, vel à remotiſſimis habent in hac parte culpam, nullamquè cauſam dederunt illis debitis, pro quibus hodiè prætenditur ſubhaſtatio, & deliberatio eorum Conuentus, & Eccleſiæ.

Et propterea poterant contrarij Scribentes contra Religioſos, hodiè habitantes Conuentũ, abſtinere ab exagerationibus, quòd illi, qui in noſtro Monaſterio morã faciebant anno 1673. malè fecerunt, aſſerendo domos, Conuentui donatas à Lucarino, ſuper quibus impoſiti fuerunt cenſus, de quibus agitur, eſſe immunes, & libe-
66 ras ad omni alio vinculo, & onere, cùm tamen multa, & magna deindè reperta fuerint. Illi enim proceſſerunt in hac parte cum illa religioſa ſimplicitate, qua decepti fuerunt ab eodẽ donante, fidem eidem præſtando circa libertatem domorum, quas eis donauit. In omnẽ verò
67 caſum nullo prætextu refundi poſſent in Religioſos

gioſos,hodiè exiſtentes in noſtro Conuẽtu;cul-
pa,ſeù dolus Anteceſſorum, qui uti includentes
delictũ in ſucceſſores non tranſeunt,ex adduct.
in proximis terminis per *Rot. in dec.363. n.20.*
68 *& per tot. par.15. rec.*Itaut exulare debeant ab
Vrbe obPrędeceſſorum culpam, iuxta illa verba
contr.Reſponſionis: *Ea omnia,quæ exagerantur,*
tribuenda ſunt culpæ PP.prædeceſſorum,itaut mo-
69 *derni PP.viri religioſiſſimi,& exemplares,exulare*
& iuſtè valeant dicere: Patres noſtri peccauerunt,
Quibus reſpondere libentèr omittimus .

Vltrà quod non eſt nouum in Mundo,neque
inauditũ à ſęculis, quòd ſimiles fiant enuncia-
70 tiuæ à grauatis fideicommiſſo,vel ab oneratis
debitis, ad inueniẽdos benevolos datores ſua-
rum pecuniarum , iuxta frequentes caſus, quo-
tidiè in Tribunalibus agitatos .

Agitur demum de maximo præiudicio, quod
prætenditur inferri totiOrdini,ſeu integræ no-
71 ſtræ Religioni,mediante eiectione ab illa Ciui-
tate, in qua omnes aliæ Religiones, & Congre-
gationes ſuum habent Monaſterium, vel Con-
uentum; Idquè ex facto, & operationibus pau-
corum Religioſorum , qui in Vrbe reperieban-
tur ann.1673. quando contracta fuerunt debi-
ta, de quibus agimus;Quòd repugnare videtur
propoſitionibus illis, comũnitèr receptis, quòd
72 particulares Religioſi non poſſunt præiudica-
re Iuribus , & Priuilegijs , toti Ordini, ſeu ipſi-
met Religioni competentibus, ex adductis *in*
Tom.1 par.1.diſcept.19. num.68. & 69.

Solita ingenuitate admittuntur hæc in con-
trariis

trariis Scripturis, in quibus hæc leguntur, omni
73 conſideratione digna : *Res ſacræ, & religioſæ, quales ſunt Monaſteria, & Eccleſiæ, vtpotè immediatè Deo dicatæ, ad eius ſeruitium, eiuſque Miniſtrorum, quæ in nullius dominio ſunt, nec cadunt in commercio hominum* §. *Nullius* Inſtitut. *de Rer. diuiſ. Proindequè nec pignorari, nec vendi, aut quomodolibet alienari poſſunt leg. Sed Celſus 6. & ſeqq. & leg. Æde Sacra ff. de Contrah. emption.*

Poſſet proindè hic terminari Diſcurſus ; Si enim cubitalibus iſtis literis, in ſenſu veritatis in hac parte loquentes, ingenuè fatentur con-
74 trarii Scribentes, quòd noſtra Eccleſia, noſterquè Conuentus, vti res immediatè Deo dicatæ, & ad ſeruitium eius Miniſtrorum deſtinatę, non poſſunt neq; vendi, neq; pignorari, neq; quomodolibet alienari, ea adducta bona, & conuincēti ratione, quia ſcilicèt in nullius dominio ſunt, nec cadunt in commercio hominum, res finita eſt, omniſquè controuerſia terminata, nequè ex-
75 aduerſo prætendi poteſt oppoſitum, aduerſus Diuinum illud pręceptum, regiſtratum *in Levitic.* 27. 28. opportunè hic repetendum, *Omne quod Domino conſecratur, non vendetur*, cum aliis de quibus infra *à num.* 100.

Videamus autem quid aduerſus hæc, non ſex proprio ſenſu, ſatis, ſuperquè explicato dictis
76 claris verbis, ſed ad Cauſæ opportunitatem fauore Clientum dicant iidem contrarii Scribentes; Adducunt duas limitationes dictæ receptiſſimæ opinionis : Primam, quòd illa vera ſit, quando res ſacræ redeunt ad antiquum ſtatum,

tum, ſeu mutant ſtatum ſacrum in profanum ; non verò quando venduntur ad vſum æquali-
77 ter ſacrum, ſeu religioſum: Secundam verò, quando concurrit iuſta cauſa, vna cum licentia Apoſtolicæ Sedis; Sed neutra limitatio meretur attendi.

Antequàm autem id euidentèr demonſtrem, ego ſuppono pro indubitato, quod exaduerſo non prætenditur, vt ſubhaſtatio noſtræ Eccleſię, & Conuentus, eorumquè deliberatio fieri debeat ad fauorem Angelorum, & Patriarcharum,
78 ſed Hominum; Quo poſito, redit ſemper ſolida illa, & nimis ſtringens animaduerſio, vltro admiſſa exaduerſo, quòd eædem Eccleſia, & Conuentus, vti non cadentes in commercio hominum, non poſſunt ab hominibus obligari, non hypothecari, nō vendi, nec quomodolibet alienari, nec quoad vſum profanum, nec quoad vſum ſacrum, nec inter perſonas ſacras, nec inter Religioſas; Vnico verbo non poſſunt obligari, hypothecari, alienari, neque vendi inter
79 illos, qui homines ſunt. Res enim, quæ in commercio hominum non ſunt, inter homines ad nullum vſum alienari poſſunt, iuxtà aurhoritanes citatas ſupra *num.* 73. & iuxta ſenſum pro veritate contrariorum Defenſorum.

Eadem facilitate oſtenditur inſubſiſtentia ſecundæ limitationis, quæ non regit in facto, &
80 per inſubſiſtentem hypotheſim illa admiſſa, nullo modo releuaret in Iure.

Non regit eadem limitatio in facto, quia vigore facultatis Sac. Cong. E. Card. Vicarius anno 1673

no 1673. nullo modo fuit impartitus faculta-
81 tem obligandi noſtram Eccleſiam,& Conuentum: Et propterea defectus obligationis ipſius Eccleſiæ, & Conuentus remanet pluſquam euidens, quando ad noſtrum effectum ſufficeret,
82 id eſſe dubium, adhoc vt in tali dubio ſemper inclinandum eſſet pro excluſione dictæ obligationis; *Text.* eſt literalis *in leg.Quidquid adſtringendę 99.ff.de Verb.obligat.*de quo *Rot.dec.*5. *nu.*27.*cor.Bich.*]cum aliis,adductis *in meo Tract. de Matrim.*§.5.*num.*11.

Non attenta replicatione, quòd licèt hujuſmodi facultas non contineatur in reſcripto
83 diei 3.Martii 1673. quando neutra Partium id ſomniavit petere, & multo minùs d. Sac. C. id cogitavit concedere, ſaltem contineatur in alio diei 15.Aprilis 1701.quando illam expreſsè petierunt Moniales, & dicta Sac.Congr. illarum precibus annuendo,talem facultatem con-
84 ceſſiſſe videatur, mediante reſcripto, ſequentibus verbis concepto, *Em.Urbis Vicario cum facultatibus opportunis*.

Pro remotione ſiquidem objecti ſupplicamus obſervare verba ſupplicis *Libelli*, vulgari idiomate compoſiti, eidemquè Sac.Congr.por-
85 recti nomine earundem Monialium d. die 15. Aprilis 1701. per extenſum exhibiti in contrario Summ.nu.2. qui conſtat ex lineis 23. dumtaxat, ubi literalitèr diſtinguuntur tres ſpecies bonorum,ſuper quibus petitur fieri exequutionem,nempè bona Lucarini,ſuper quibus impoſiti fuerunt cenſus, bona propria, ſeu patrimo-

nialia Conventus,&Conventus ipſe materialis, & Eccleſia: Ecce verba: *L'Abbadeſſa, e Monache &c. riverentemente, & eſpongono, come li Padri*
86 *&c. impoſero due Cenſi à favore dell'Oratrici &c. E perche è ſtato formato concorſo &c. Stante che li beni eſſecutati, e deliberati, ſpettino all'eredità di un tal Lucarini, di cui vi è gran mole di creditori da ſodisfarſi, ſupplicano riverentemente darli licenza di poter far vendere, & aſſegnare, non ſolo li beni proprii, e patrimoniali del Convento de' med. Padri, ma di più anco la ſteſſa Chieſa, e Convento &c.*

Quando igitur Sac. Congr. Epiſc. d. die 15. Aprilis 1701. dictis precibus reſcripſit: *Em. Vr-*
87 *bis Vicario, cum facultatibus opportunis*, nullo modo, nulloque colore, vel prætextu hujuſmodi verba extendi poſſunt ad facultatem vendendendi Eccleſiam, & Conventum, ſed ſolùm, & reſtrictivè ad alia bona propria, ſeu patrimonialia dicti Conventus, juxta expreſſam, & lite-
88 ralem contrariam petitionem ibi: *Poter far vendere, non ſolo li beni proprii, e patrimoniali*; Idquè ex quatuor ſolidiſſimis reflexionibus, quarum unaquæquè, etiam ſigillatim conſiderata, videtur ſuperabundare ad intentum.

I. Quia talis facultas ſub haſta publica vendendi Eccleſias, & Conventus, ultra magnam irreverentiam erga res ſacras, Deoquè conſe-
89 cratas, & majus Chriſtianorum ſcandalum, videtur repugnare Juri Divino, Canonico, & Civili, necnon ipſimet rationi, & ſenſui, ut videbimus infra *à num.* 100. Et propterea non eſt dicendum, conceſſam fuiſſe à dicta Sacr. Congr. Epiſc.

Epiſc. metiendo ejus voluntatem à poteſtate, juxta regulam, de qua *Rot. deciſ.* 38. *nu.* 5. *par.* 19. *rec.* cum concordantibus, citatis *in Tom.* 1. *par.* 2. *diſcept.* 2. *num.* 178. & benè *Oliver. de Matrim.*
90 *nullit. par.* 3. *fol.* 90. ibi: *Nullo modo credendum eſt, hujuſmodi caſus noſtro fuiſſe ſimiles, nè fiat injuria judicantibus, qui malè judicaſſent*, cum aliis in eod. *Tom.* 1. *par.* 2. *diſcept.* 2. *d. num.* 178. *in fin.*

II. Quia, quando die 25. Maii 1708. fuit ex adverſo formitèr, particularitèr, & unicè facta præſens inſtantia coram eadem Sac. Congreg. Epiſc. pro venditione Eccleſiæ, & materialis
91 Conventus, non attenta ſpeciali remiſſione ejuſdem præciſæ inſtantiæ, individualitèr factæ dictæ Sac. Congreg. ab Em. Corradino, tunè SS. D. N. Auditore, eadem Sac. Congr. non ſine ani-
92 mi horrore eandem inſtantiam audivit, atquè religioſiſſimè ſe abſtinendo à ferendo judicio circa eandem contrariam petitionem, illam remiſit ad SS. D. N. uteſt in confeſſo apud Parteſ. Difficile autem eſt, ferèquè impoſſibile majorem hujus veritatis evidentiam afferre, eo quia agitur de facto illiuſmet Supremi, ſacroſanctiquè Conſeſſus, à quo talis irregularis facultas conceſſa prætenditur, ut patet conſideranti.

III. Quia ab eadem Sac. Congr. anno 1673.
93 conceſſa fuit Em. Vicario facultas deveniendi ad cenſuum impoſitionem, & obligationem bonorum noſtri Conventus, mediantibus ſequentibus verbis, *poſtquam compererit in evidentem Eccleſiæ utilitatem eſſe ceſſuram prædictam facultatem.* Videtur autem importare veram parado-

xi ſpeciem prætenſio contraria,ut poſſit de mero poſſibili verificari in aliquo contractu evidens utilitas illius Eccleſiæ, quę brevi temporis
94 progreſſu poteſt reduci ad talem ſtatum,ut ad creditorum inſtantiam cogi poſſit ad venditionem ſui ipſius ſub haſta publica, mediante horrida voce Præconis; Quæ reflexio eſt adeò nota ſolo naturali lumine, ut ſuperfluum ſit recurrere ad Doctorum authoritates ad illam proban. juxta nobilem animadverſionem :
95 *Card.Pall.nell'Iſtor.del Conc.lib.3. cap.13. nu.8.* ibi : *In quei caſi, in cui la ragione naturale ſi ſcorge aperta, non richiedeſi altra legge, nè altro Dottore, che il lume impreſſo nè gl'animi dalla natura*, & concordat *Rot. in Giennen. Iuris votandi* 2. *Julii* 1706.*§.Indubitantèr cor.b.m.Kaunitz*.

IV. Demum,quia contraria prætenſio ex diametro opponitur notorio ſolito eiuſdem S. C.
96 in cuius Regeſtris non inuenietur unquã conceſſa adeò irregularis facultas obligandiEccleſias,&Conuentus:Igitur vanum eſt prætendere, quòd in noſtro caſu ſub generaliſſimorum verborum inuolucro id fuerit conceſſum, nedum aduersùs dictum laudabile ſolitum, à quo declarari reſcripta notant *Decian.reſponſ.66.n.*18.
97 *lib.*5.*& reſponſ.*124. *num.*7.*& ſeqq. eodem lib.& Rot.dec.*1715.*num.*99.*cor.Coccino.*Verùm etiam, quia à dicta S.C.neque etiam ex parte Religioſorum petita fuit huiuſmodi exorbitans facultas obligandi Conuentum ipſum materialem & Eccleſiam. Si autẽ repugnare videtur omnibus principijs, quòd voluntas feratur in incognitũ,
ex

ex adductis *in Tom.1.part.2.diſcept.24.num.41.*
98 Quantò magis huiuſmodi repugnantia emicat in noſtro caſu pro excluſione dictæ irregularis facultatis, neque etiam petitæ ab eadem S. C. egregiè *Rot. dec.1175.nu.2.cor.Emer. iun.*& meliùs *in deciſ.356.n.8.par.16. rec.*ibi: *Potiſſimùm, quia tale quid,necPapæ expoſitum,neć petitum fuerat&c.Propterea inueriſimile cenſetur, Papam in-*
99 *dulſiſſe id, quod nequè expreſſum, neque petitum fuerat in ſupplicatione, à qua Gratia regulatur, & recipit interpretationem &c.*

Quod autem Eccleſiarum venditio repugnet
100 JuribusDivino,Canonico,&Civili,atquè ipſimet rationi, & ſenſui, ita ad hominem demonſtratur.

De Iure Divino eſt, quòd id,quod Deo con-
101 ſecratur non debet vendi,juxta verba *Leviti-ci* 27.28. Sed Eccleſiæ conſecrantur Deo;Igitur

De Iure Canonico habemus duos Textus, à quibus id literalitèr determinatur, nempè in
102 *Can.Si quis objecerit* 1. *qu.*3. *& in cap. Querelam de Simon.* ibi: *Sciturì, quòd ſicuti emi non potuit, ita nec redimi Eccleſia.* In Calepino difficile erit reperire verba, cum majori claritate, & energia apta ad id ſignifican. Supplicantes obſervare verbum illud *Sciturì*, quòd nimis ſignificatiuum eſt, ut de ſe patet,eo quia Papa, tali modo loquens, omnes docere intendit, Eccleſias non poſſe emi.

De Iure civili ſunt Textus nimis rotundi,ex-
103 adverſo etiam citati *in §.Nullius Inſtit.de Rer. diviſ.& in l.Celſus 6. & in l.Æde ſacra ff.de Contrab.*

*trab.empt.*demandantes (ſunt verba contrariorum Scribentium *in* § *Quamvis*) *res ſacras, & religioſas, quales ſunt Monaſteria, & Eccleſiæ, in nullius dominio eſſe, nec cadere in commercio hominum, proindequè, nec pignorari, nec vendi, nec quomodolibet alienari poſſe.*

Repugnat rationi, & ſenſui, quia licentia Apoſtolicæ Sedis circa alienationes rerum, & bonorum Eccleſiarum, & Locorum piorum, non
104 poteſt verificari, niſi circa illas res, quæ ſunt in hominum commercio, & quæ, quando ſpectant ad Sæculares, ad libitum Dominorum inter eoſdem homines vendi, & obligari poſſunt: Quando verò ſpectant ad Eccleſias, & Loca pia, requiritur talis facultas, ob illam rationem, quòd reſiſtunt ſacri Canones, nè obligentur, aut vendantur, niſi præuia cauſæ cognitione, & nonniſi cum euidenti vtilitate eorundem Locorum piorum; Itaut huiuſmodi licentia non immutet naturam, & qualitatem bonorum, ſed
105 ſolùm tollat illud extrinſecum obſtaculũ, propter quod Adminiſtratores eorundem bonorũ, ſpectantium ad Eccleſias, & Loca pia, non poſſunt illa obligare ex defectu dominij, quod non habent.

Ex quibus proindè remanet manifeſtum,
106 quòd talis permiſſio, ſeu licentia Apoſtolicæ Sedis, remanet sẽper inefficax, ſeu nullius operationis in bonis, quæ non ſunt in hominum commercio, non ex defectu poteſtatis, quã ampliſſimam habet, ſed ex materiæ ineptitudine, ſeu ex illa qualitate, quòd res, ſuper qua cadit licen-

licentia, vti res ſacra, non eſt in hominum commercio, vt, ſequendo *doctiſſimum Cardinalem Caietanum*, obſeruat æquè doctus *Cardinalis Capiſuccus in ſuis Controuerſiis controuer. 11. de Vot. ſolemn. quæſt. vnic. fol. mihi 270. verſ. ſed ipſe*, ibi: *Non poteſt humana authoritate fieri, vt res illa non ſit ſacra*, hoc eſt pro eo tempore, quo permanet ſub illa artificiali forma, ſub qua fuit conſecrata; Igitur neque fieri poteſt humana authoritate, vt Eccleſia ſit in commercio hominum, in
107 non quo ſunt res ſacræ, vt patet conſideranti.

Eodem prorsùs modo, quo Theologi diſcurrunt de potentia Dei, circa verificationem duarum propoſitionum contradictoriarũ, quæ per
108 nullam, vel maximã potentiã inſimul eſſe poſſunt veræ, non ex defectu infinitæ potentiæ Dei, ſed ex terminorũ incompatibilitate, ſeu ex materię incompoſſibilitate; Itaut propriè loquendo in his terminis non poſſit dici, quòd duas contradictorias non poteſt Deus facere, vt eodem tempore veræ ſint, ſed quòd non poteſt fieri, vt illæ eodem tempore ſint veræ.

Neque vis facienda eſt in vſu æquè pio, & ſa-
109 cro, ad quem vendi prætenduntur Eccleſia, & Conuentus.

Vltrà quod enim ego fatendo ingenuè meã imbecillitatem neſcio percipere, quomodo in mentem ſani capitis cadere poteſt, quod res ſa-
110 cra, immediatè Deo dicata, & ad vſum eius Miniſtrorum ſpecialitèr deſtinata, non immutata eius artificiali forma, poſſit eodem tempore ad vſum non ſacrum conuerti; Itaut non niſi

ad colorandam exorbitantiam ſcandaloſiſſimę venditionis Eccleſię ſub haſta publica appoſita fuerint verba illa inDecretoEm: Vicarij: *Dummodò &c.ad fauorem aliarum perſonarumEccleſiaſticarum,& Religioſarum Eccleſiarum,& ad eundē vſum pium Eccleſiaſticum , & Religioſum.*

Strictè reſpondendo dicimus , quòd vnica ſtringens ratio, propter quam res Deo ſacratæ vendi nequeunt, non conſiſtit in fine, quem ha-
111 bet vendens, ſed in qualitate rei ſacræ, quæ cùm ponat eandem rem extra hominum commercium,per neceſſarium antecedens operatur, vt ad nullum vſum apta ſit redire ſub hominũ commercio per venditionē, vel per quemcumque alium actum,qui inter homines in rebus,ſub eorum commercio exiſtentibus, fieri poſſit; Et viuam huius reſtrictionis rationem adducit *D.Thom.* ſequutus *à Card. Capiſucc. contr.* 11. *de Vot.Solem.quæſt.vnica §.2.verſ.Contra hæc fol.mihi* 273. his verbis:*S. Thomas, cùm dicit,res diuinas non eſſe conuertendas in vſum humanum,loquitur de vſu humano generaliſſimè , nec limitationem*
112 *vllã appoſuit,vt intelligatur,ſe loqui de quocumque vſu humano , non ſolùm profano, ad quem nulli dubium eſt,res diuinas non poſſe conuerti, ſed etiam pio,qui ſimùl eſt vſus humanus,undè conſultò S.Doctor utitur voce illa,de* uſu humano,*abſque vlla limitatione, vt omnē humanum vſum cõprehenderet.*

Applicando proindè huiuſmodi ſanam doctrinam noſtro caſui dicimus, quod Eccleſia,& Conuentus PP.Trinitariorum, vti res deſtinat
113 ad Dei Miniſtrorum ſeruitium, & ſpecialitèr
Deor

Deo conſecratæ, verè, & propriè ſunt ipſius Dei, & ſub Dei dominio ſpecialitèr conſtitutę: Igitur repugnare videtur omnibus principijs, quòd manentibus ſub eadem artificiali forma poſſint ex facto hominum tolli à dicto ſpeciali Dei dominio, redigi ſub humano commercio, poni ſub haſta publica & deliberari plus offerenti, ad quemqumque vſum, non ſolùm pium, ſed etiam pijſſimum, ea conuincenti ratione, quia quicũque vſus, quomodocumque pius, magis pius & pijſſimus, ſemper eſt vſus humanus, & ad hoc, vt res aliqua etiam ad pium vſum vendi poſſit, indiſpenſabilitèr requiritur, vt ſit in hominum commercio, in quo non ſunt res ſacræ, vel immediatè Deo conſecratæ, vel ad ſeruitium eius Miniſtrorum deſtinatæ.

Attentis proindè hujuſmodi rationibus, aliiſquè bonis reflexionibus, per ipſos latiori calamo adductis, Canoniſtæ omnes uniformi conſonantia in ea ſunt opinione, quòd Eccleſię nul-
114 lo modo, nulloquè prætextu, vel colore emi, & vendi poſſint, ut videre eſt apud *Archidiac. in Can. Aurum* 12. *quæſt.*2. *Geminian. ibidem antè finem Abb. in cap. Querelam in princ. de Simon.* ibi *Eccleſia emi, vel redimi non poteſt*, ubi etiam *Barboſ. in princ.* ibi: *Eccleſia non poteſt emi Ventrigl. in Prax. tit. de Alienat. bonor. Eccleſ. annot.*1. §. 2. *num.*25. ubi, *quòd hoc eſt indubitatum, Alagon. in Compend. Jur. Canon. titul. de Simon. num.*1978. *fol.*620. *Quarant. in Summ.*5. *Verb. Alienatio rer. Eccleſ. nu.*29. *fol. mihi* 23. *Genuenſ. in Praxi Cur. Archiep. Neap. cap.* 32. *num.* 21. *Redoan. de Rebus Eccl.*

Eccl. non alien. quæſt. 3. *ſub num.* 63. *fol.* 54. *& quæſt.* 21. *num.* 29. *fol.* 113. *Amoſtazz. de Cauſ. piis lib.* 5. *cap.* 7. *num.* 51. *Hermoſil. ad leg.* 15. *gloſs.* 1. *tit.* 5. *quæſt.* 5. *num.* 60. *Parlador. Rer. quotidian. lib.* 2. *cap. fin. par.* 5. §. 3. *num.* 28. *Rodriqu. de Exequut. cap.* 5. *n.* 66. *Franc. de Eccleſ. Cathedr. cap.* 16. *nu.* 117. 152. *&* 201. *Marant. Controv. Iur. par.* 1. *reſponſ.* 16. *per tot. Rovit conſ.* 18. *num.* 121. *lib.* 2. *Lambertin. de Iur. patr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 16. *artic.* 7. *num.* 2. Cum quibus concordat Civiliſtarum anteſignanus *Bartol. in leg. Aufidius ff. de Privil. Creditor.*

Qui omnes moventur ſequentibus rationibus,
115 & congruentiis: I. Quia agitur de rebus Deo conſecratis: II. Quia Eccleſiæ non ſunt in hominum commercio: III. Quia verificaretur magna irreverentia erga Deum: IV. Quia daretur Chriſtianis maxima ſcandalizandi occaſio: V. Demum, quia ita cavetur in legibus Divina, Canonica, & Civili.

Diximus, quòd hæc opinio communis eſt inter Canoniſtas, eo quia illam uti talem agnoſcunt, & fatentur ipſimet Authores, qui in contrarium citantur, ut videre eſt apud
116 *Bonacin. Oper. Moral. tom.* 1. *titul. de Simon. diſp.* 1. *quæſt.* 4. *punct.* 2. *propoſ.* 2. *n.* 4. *fol.* 785. ibi *Canoniſtæ communitèr putant, Eccleſias conſecratas vendi non poſſe, & Barboſ. in Can. Si quis* 7. *qu.* 3. ibi *Canoniſtæ putant, res conſecratas vendi non poſſe;* Aſſerens deinde, quòd Theologi contrarium defendunt; Quòd etiamſi verum eſſet, ſemper Canoniſtarum opinio, in his terminis præferenda

da eſt Theologis, ſaltem ad evitandam ſpeciem mali,& ſcandalorũ periculum,necnon magnam irreverentiam erga res,Deo conſecratas;Neque novum eſt,quòd in his materiis opinio Theologorũ præponatur Canoniſtarũ opinioni, ut vidimus *in par.1.diſcept.13*.circa poteſtatem Papæ diſpenſandi in matrimonio rato,& in Voto Caſtitatis cum conſtitutis in ſac.Ordinibus.Circa quam indubitantèr proceditur cum opinione Canoniſtarum, juxta caſus,ibidem ſpecificatos.

Comprobatur autem hæc opinio à multis ſi-
117 milibus, quorum reſpectu communitèr admittunt Doctores,non poſſe fieri exequutionem contra bona debitoris, nempè in Bobus aratoriis,una cum inſtrumentis ruſticorum,in Libris Advocatorum, & Scholarium; In armis Militum; In Breviario Sacerdotum &c.

Quoad Boves aratorios habemus Textus literales,id demandantes *in l.Exequutores 7.& in*
118 *l.ſeq.* unacum *Auth. Agricultores C. Quæ res pign.oblig.poſs.* Necnon habemus paritèr in Urbe literalem *Conſtit.19. S.Pii V.* §.8. ibi: *Boves verò aratorios, omniaquè inſtrumenta,ad Agriculturam neceſſaria, non ſupradictis temporibus tantùm, ſed perpetuò, pro quavis civili obligatione auferri,aut alia ratione impediri prohibemus. Declarantes inſuper,in tacitis quibuſcumquè hypothecis,à quocumquè,quavis de cauſa inductis,prædictos Boves, aliaquè Inſtrumenta prædicta minimè comprehenſa fore.*

Quòd procedit etiam ſi nulla alia extent debitoris bona,itaut nequè in ſubſidium fieri poſ-
ſit

119 ſit exequutio ſuper prædictis Bobus aratoriis, eorumquè Inſtrumentis, ut notabilitèr advertunt, & ſolidè probant: *Petr. Gregorius, Cynus, Alberic. Salycet. Neguſan. Rebuffus, Anna, Sola, Menocb. Merlin. Galganettus, Peguera. Avila, & Parlador.* in locis citatis *à Giurb. dec. Sicul. 40. num. 13. & à Conſtantin. ad Statut. Vrb. tom. 2. an-*
120 *notat. 60. art. 1. num. 57. &* 58. ubi, quòd licèt contraria opinio aliquos habeat Sectatores, nihilominùs ſecunda opinio (ſunt ejus verba) *favore Agricultura videtur ſatis probabilis, cùm privilegium &c. emanaverit favore publico, nec congruit, quòd talia bona in ſubſidium exequantur.*

Imò ipſemet *Ciarlinus*, contrariæ opinionis
121 accerrimus propugnator, *in contr. 112. per tot.* ibid. *n.* 30. ultrò admittit, & fatetur, quòd prædictorum Authorum opinio poſſit tutò à Iudicibus ſequi, ibi: *Vtraquè tamen opinio eſt probabilis, nec credo errare Iudicem, ſequendo quam malit.*

Prout etiam eandem æquiorem, & benigniorem opinionem procedere, etiam ſi Creditor eſ-
122 ſet Agricola, velletquè proindè in pari cauſa hujuſmodi inſtrumentis uti, & propterea inſtaret, ſibi adjudicari, nam adhuc non poſſet, tum propter fraudes, quę committerentur per *Creditores, tum propter Privilegium Agricultura, quòd magis ineſſe dicitur in debitore, qui de facto, & de præſenti exercet, quàm in Creditore, qui in futurum exercere velle profitetur,* ſunt verba *Merlin. de Pignor. lib. 2. tit. 1. quæſt. 61. num. 22.* ubi concor-
123 dantes cumulat, reprobat contrarium ſentientes, & concordant adducti per *Menocb. de Arbitr.*

*Arbitr.caſ.*378.*nu.*14. ibi: *Adhuc etenim non debet hæc exequutio concedi, cum in hoc caſu eadem militet ratio impedimenti.*

Omnia autem hæc, quæ de Agriculturæ privilegiis dicta ſunt,in rei veritate reſpiciunt ſolam corporis manutentionem, & proinde mi-
124 rabilitèr applicantur ad noſtros terminos, in quibus agitur de animæ pabulo,quotidiè à noſtris Religioſis procurato Chriſtifidelibus, vel à frequentia Confeſſionum, vel à multiplicitate quindecim circitèr miſſarum, quæ quotidiè in noſtra Eccleſia celebrantur, vel à pietatis exercitiis, quæ in illa exercentur, vel à ſermonibus, aliiſque ſpiritualibus operibus,omnibus notoriis, de quibus ſuprà à *num.*50.

Omniumquè prædictorum viva ratio hæc eſt, quia *quod corpori eſt cibus, hoc animæ eſt di-*
125 *vinorum eloquiorum doctrina*, ſunt verba *D.Io: Chriſoſt. homil.6. contra Anon.* Atquè *cibus mentis eſt ſermo Dei*, ut dicit *D.Gregor.* Et *cibus mentis eſt verbum Dei*, juxta verba *S. Ambroſ.* Circa quam veritatem adeo concordes ſunt SS. PP. ut ſuperfluum ſit in hac parte ulteriùs immorari, ſufficiatque meminiſſe ejus, quod
126 ſcriptum eſt *Matth.* 4. 6. *Non ſolo pane vivit homo, ſed in omni verbo, quod procedit de ore Dei.*

Concludimus ergo cum illis aureis verbis Friderici Imperatoris, quæ leguntur *in Auth.*
127 *Agricultores C.Quæ res pig.oblig. poſſ.* quòd ſi Agricultores, inſudantes pro manutentione fragilis, & caduci corporis,*circa rem ruſticam occupati,dum Villis inſident, dum agros colunt, ſecuri*

curi ſunt in quacumquè parte Terrarum; A fortiori pauperes Religioſi, circa res Divinas occupati, dum in capite Orbis Chriſtiani, atque Catholici moram faciunt, ſecuri eſſe debent, tan-
128 quam digniores cultores Dominici agri, ad unguem adimplentes ea, quæ leguntur apud *D.Matth.*13.24.

Quoverò ad Advocatorum, & Scholarium Libros; Quoad arma Militum; Quoad Brevia-
129 rium Sacerdotum, & ſimiles, ad evitan. prolixitatem, remiſſivè Nos habemus ad prædictos Authores, citatos ſupra, parificantes illos cum dd. privilegiis Agricolarũ, de quibus ſatis dictũ.

Addimus autem aliam paritatem, quæ nimis ſtringere videtur, & deſumitur à literali *Text.*
130 *in leg. Aufidius* 13, *ff. de Privil. Credit.* qui ita ſummatur: *Omnibus bonis debitoris venditis per creditores, non videtur vendi ſtatua, in honorem ejus in Civitate poſita.* Cum longè autem majori inergia id exprimitur in dicto *Text.* ibi: *Nullo modo diſtrahi poſſe*. Nos autem paucis muta-
131 tis dicimus: Omnibus bonis PP. Trinitariorum venditis per Creditores, nullo modo diſtrahi poſſunt ſtatuę, & Imagines, in Dei honorem in Civit. Romæ poſitæ, eundemquè *Textum* ſequũtur *Marant. reſp.* 16. *n.* 37. *lib.* 1. & *D. Gaſpar. in Inſtit. Can. par.* 1. *tit.* 12. *num.* 75. *fol.* 224.

Nè autem hujuſmodi paritas videatur potiùs ingenioſa, quàm ſolida, dicimus, quod il-
132 lam deſumpſimus ex verè maximo Doctore, qui Iuris lumen, & ſplendor meritò appellatur, & cujus opinio, deficientibus legibus, ſervatur pro

pro *Textu*, ut, aliis adductis, obſervat *Zerb. in Gemm. Epiſcopor. tit.36. de Iudic. quæſt.17.nu.2.* Ipſe enim in commentario dictæ legis ſolidè probat, idem procedere in ſtatuis, & Imagini-
133 bus, in honorem Dei,& Sanctorum,ibi: *Quæro, aliquis fecit fieri Cappellam in loco Fratrum Minorum, vel Prædicatorum, & poſtmodum bona eius venduntur propter debita, an in venditione bonorum veniat Cappella illa; Et hic eſt caſus; quòd non &c. Quia eſt facta in honorem illius, non venit in venditione.*

Videamus modò fundamenta contrariȩ prȩtenſionis, & an illa appenſa in ſtatera juſtitiæ,
134 æquitatis, pietatis, & reverentiæ, debitæ domibus ſanctis, domibus orationis,& domibus; ſecretorum Cœleſtium uſibus deſtinatis, talis ſint ponderis, qualia exadverſo exagerantur, vel potiùs minus habeant ad effectum, de quo diſputamus.

Inſiſtitur in authoritate Doctorum; Adducuntur plures caſus alienationum Eccleſiarum;
135 Et omnia corroborantur à ſimili, ducta paritate à Cappellis, à Sepulturis,& à ſacrorum Calicium venditionibus.

Quoad Doctorum authoritates citati fuerunt *Suar. de Relig. lib.4. cap. 14. num. 12. Lay-*
136 *man. Theol. moral. lib.4. tract.10. cap. ult. §.6. num.36. Filliuc. Oper. moral. in Append. tract.45. cap.3. quæſt.11. ſub num.25. Bonacin. Oper. moral. tom.1. tit. de Simon. diſput. 1. quæſt.4. §.3. nu.5. Donat. Rer. regular. tractat. 14. quæſt.78. num.7. Caſtropal. Oper. moral. tom.3. tract.17. diſput.3. punct.8.*

punct. 8. *num.* 2. *&* *Paſſerin. de Statu Homin. quæſt.* 185. *num.*386.

Quoad caſus venditionis Eccleſiarum ſpecificati fuerunt duo in contraria Scriptura. Pri-
137 mus nempè Eccleſiæ S. Ægidii in Moniales Carmelitas Excalceatas,citando ad illam comproban. *deciſ.*901. *cor.Cerro, & dec.*117. *nu.*11. apud *Poſth. de Manut.& dec.*282.*num.*9.*par.*18. *rec.* Secundus verò S. Joannis Calibytæ propter debita contracta anno Jubilei 1675. abſquè ulla prorſus juſtificatione;Quibus inter informandum in voce additus fuit tertius caſus reſpectu Eccleſiæ S. Eliſabethæ. Nec defuerunt amplificationes contrariorũ Scribentium, quòd ſimiles caſus à paucis annis fuerunt nimis fre-
138 quentes in Urbe, ut in §. *In quorum*, ibi: *Infinita ſunt etiam in Vrbe exempla venditionum Eccleſiarum,& Conventuum*; Quod in Reſponſione §. *Tolli autem*,nimia generoſitate extenditur ad totum Orbem, ibi: *Ex generali conſuetudine totius Orbis, juxta quam Eccleſiæ paſſim venduntur.*

Quò demum ad exempla ſimilium aliena-
139 tionum adducta fuerunt illę Sepulturarum,& Cappellarum, & ſacrorum Calicium.

Ad proban. 1. exemplum circa Sepulturas
140 citati fuerunt *Barboſ.de Paroch.cap.*26.*nu.*17. *Altimar. ad Rovit.conſ.*75. *num.*3. *Salgad. in Labyrinth. Credit. part.* 3. *cap.* 5. *num.* 50. *Gratian. diſcept.*210. *num.*10.*& ſeq. Lotter.de Re Benefic. lib.*2. *cap.*4. *num.*12. *& ſeq. & Paſſerin.de Statu Homin. quæſt.*185. *num.*386.

Ad proban.2.reſpectu Capellarum citati fuerunt

runt *Barboſ. de Iur. Eccleſ. lib. 2. cap. 10. nu. 18. &*
141 *de Paroch. cap. 26. num. 17. Leon. de Offic. Cappellan. quæſt. 3. num. 9. Noguerol. allegat. 36. num. 23. Rouit. conſ. 75. lib. 2. Salgad. in Labyrint. Credit. par. 3. cap. 5. nu. 50. & ſeq. Pheb. deciſ. Luſitan. 8. antè n. 8. & Card. de Luc. de Iurepatr. diſc. 53. n. 3.*

Ad proban. demum 3. circa ſacros Calices ci-
142 tati fuerunt *Suarez. de Relig. lib. 4. cap. 14. n. 6. Bonacin. ubi ſupra num. 2. Azor. Inſtitut. Moral. par. 3. lib. 12. cap. 18. Gonzal. in cap. Inſinuatum nu. 8. de Simon. & Lezan. Oper. Moral. tom. 4. verbo Simonia quoad Regulares num. 3.*

Nec ſine magna exageratione addita fuit illa reflexio, quòd ſi bona Eccleſiarum, imò
143 etiam res ſacræ vendi poſſunt ad exercenda opera pietatis, & charitatis, puta ad redimendos captivos, & ſublevandos pauperes, juxta *Text. in can. Aurum 12. quæſt. 2.* cum concordantibus, citatis ſupra, multò magis vendi po-
144 terunt ad exercenda opera juſtitiæ, qualia ſunt debitorum ſolutiones.

Reſpondendo deindè authoritatibus, & rationibus, ex hac parte citatis, dictum fuit, quod
145 illę procedunt in illis terminis in quibus vendi vellet res ſacra, habito reſpectu ad conſecrationem, vel quando vellet vendi ad uſus profanos, ſecus autem ad uſum pium.

Incipiendo ab authoritate Doctorum, & re-
146 ſtringendo pro nunc ſermonem ad venditionem Eccleſiæ, juxta terminos noſtri caſus.

I. Dico, quod recognitis in fonte omnibus prædictis authoritatibus, nulla ex eis loquitur

147 ad effectum vendendi Eccleſiam ſub haſta pu-
blica, & proindè ex hac ſola reflexione illæ o-
mnes, nulla omninò excepta, poni poſſunt ad
partes, ea ratione, quia in hac ſtrepitoſa, & ju-
diciali venditione, etiam ſi ceſſare poſſent o-
mnes aliæ reflexiones, nunquã ceſſabũt illæ pu-
blici ſcandali reſpectu totius Populi, & magnæ
irreverẽtiæ habito reſpectu ad perſonas doctas.
148 Si autem juxta doctrinam *Apoſtol. ad Theſſalo-
nic. 5. 22.* Chriſtiani abſtinere debent ab iis, quę
mali ſpeciem habent, eo quia *dantur multa, quæ
licent, ſed non expediunt, & multa alia, quæ li-
cent, ſed non ædificant,* juxta verba ejuſdem *Apo-
ſtol. 1. ad Corinth. 10. 23.* Multò magis abſtinen-
149 dum erit à ſcandaloſa venditione Eccleſia-
rum ſub haſta publica, ad evitan. dd. irreve-
rentiam, & ſcandalum, ut generaliter benè no-
tant *Mendozz. in 2. 2. diſput. 175. ſect. 20. §. 256.
& 268. & Dian. Coordin. tom. 3. tit. de Scandal.
reſol. 7. num. 3.* ubi ad rem applicat præſenti
caſui verba illa *D. Matth. 9. 12. Miſericordiam
volo, non ſacrificium*, aſſerens: *Etenim ſi in miſe-*
150 *ricordia corporali locum habet id, multò magis
in ſpirituali, ad quam pertinet directè nihil efficere
unde proximus ruat,* & in punctualiſſimis termi-
nis noſtri caſus, ſeu venditionis rerum conſe-
cratarum *Marchand. in Trib. Sacram. tom. 3. tra-
ctat. 10. tit. 6. quæſt. 8. concluſ. 1. fol. mihi 229.*
ibi: *Cavendum eſt enim à ſpecie mali, & ſcandalo.
Marant. reſp. 16. n. 2. tom. 1.* Applicanturquè pro-
151 indè aurea verba *Honor. III. in Epiſt.* ſub no-
mine *Innoc. III.* in parte regiſtrata *in cap. Abo-
lendæ*

lenda do Sepultur. & integralitèt impreſſa *à Gonzat. in illius Comment.* ibi: *Longè eſt à regula pie-*
152 *tatis, & ab Eccleſiæ boneſtate*. Quantùm enim longè ſit à regula pietatis, & ab honeſtate Eccleſiarum, iſtas ſub publica haſta vendere, & plus offerenti deliberare, de ſe adeò notum eſt, ut probatione non indigeat.

Quibus ego addo aliam, quòd ſi hodie in Vrbe cum tali, tantaque publicitate, & ſtrepitu, ad inſtantiam Locorum piorum, aperitur
153 hæc via ſubhaſtandi Eccleſias pro debitis Religioſorum, à ſcandalo Vrbis de brevi fieret tranſitus ad ſcandalum totius Orbis: Cùm enim notorium ſit ex Mundi accidentibus, & viciſſitudinibus, nec non ex belli infortuniis, longè pauperiores eſſe Loca pia, Conventus, & Eccleſias extra Urbem; Si hodiè id permit-
154 teretur in Vrbe, *iſtius exemplo faciliùs alii Judices poterunt ad ſimilia provocari*, juxta verba *Text. in cap. Cum quidam de Iurejur.* & longè faciliùs Laici illi, qui ſemper infenſi ſunt Clericis, quivè ut plurimum pauperiores ſunt perſonis Eccleſiaſticis, ſimiles facerent inſtantias, & hoc modo conſtitueretur in Vrbe, *magnum exemplum*, *quod iniqui ſpeciem habere*, obſervat Author ille, quem tacito nomine refert, & ſequitur *Rot. dec.* 308. *nu.* 20. *cor. Dunoz. ſen.*

In qua parte ad evitan. ſimile præjudicium Eccleſiarum totius Orbis, habemus celebre factum *Innoc. X. in illa Amerina Bonorum* 21. *Fe-*
155 *bruarii* 1644. Cùm enim *Sac. Rot. cor. Royas dd. diebus in dec.* 161. *dec.* 205. *& dec.* 230. *inter alias*

impreſſas cor.eod. firmaſſet, Eccleſiarum, & Monaſteriorum bona poſſe ſubhaſtari ad inſtantiam creditorum pro debito,contracto ſub generali obligatione, occaſione pretii bonorum, emptorum abſq; Apoſtolico beneplacito,idem Summus Pontifex, non obſtante, quòd Partes
156 acquieverant hujuſmodi judicio Sacræ Rotæ, mediantibus dictis tribus conformibus deciſionibus, motu proprio mandavit reviſionem dd. deciſionum, à quibus receſſum fuit die 2. Junii 1645. ut videre eſt *in dec. 261. cor. eodem Roy.* ibi: *De ordine Sanctiſſimi reviſis deciſionibus in hac Cauſa, hucuſque emanatis, illiſquè ad trutinam per binam propoſitionem redactis, DD. receſſerunt à deciſis*. Itaut non defuerint antiqui Curiales, à quibus audivi,verba illa, *de ordine Sanctiſſimi,* non ſolùm referri ad reviſionem, ſed etiam ad receſſum ab illis,itaut ſenſus ſit,quod DD. receſſerint à deciſis de ordine Sanctiſſimi, nè idem judicatum tranſiret in exemplum per totum Orbem.

Dico 2. quòd hujuſmodi interpretatio, ſeù ſeparatio rei materialis à conſecratione rerum
157 ſacrarum, quidquid ſit in Calice, de quo infrà *num.*162. ego obſervo, quod reſpectu multarum rerum ſacrarum,omninò à Summis Pontificibus rejecta fuit, ut gr. exempli illa reſpectu Chriſmatis literalitèr damnatur *in cap. Ea 16.de Simon.* cum aliis, allegatis *in Summ. Angel. verb. Simonia num.*24.ibi: *Nunquid licet aliquid exigere pro Chriſmate, habito reſpectu ad liquorem &c. Reſpondeo, quod non, ſine Simonia.*

Ita

Ita etiam, nedum reiicitur rotundis literis à Paſqual. Summ. Pontif. *in Can. Si quis objecerit prima quæſt.* 3. ſed cum illa phraſi nimis ſignificativa, quòd penitus deſipere videntur qui contrarium putant, ecce illius verba: *Si quis objecerit, non conſecrationes emi, ſed res, quæ ex conſecratione proveniunt, penitùs deſipere probatur*. Adducendo verò deinde rationem ſui dicti, quę tamen in Legiſlatoribus nullo modo neceſſaria eſt, ad rem ſubdit, quòd talis, tantaquè reſperum conſecratarum adeſt connexio inter conſecrationem, & materiam conſecratam, ut vel neutrũ invenditũ, vel utrumq; dicatur venditũ.

Quòd ſi morem gerendo Authoribus, in contrariam inclinantibus opinionem, dice-
158 re velimus, non eſſe ſtultitiam id aſſerere, ut dicit d. Summus Pontifex, ſaltem eadem opinio tutò poterit ſequi, ut in ſimili obſervat *P. Segner. nella predic.* 11. *nu.* 4. his verbis: *Mentre un Santo di tante lettere, di tanta ſagacità, di tanta ſaviezza, gionſe à ciò di riputare affatto impoſſibile, conviene, che almeno non ſia ſi facile.* Præterea *ſi credulitatem, & venerationem præſtaremus Bartolo, vel Baldo, Hoſtienſi, aut Panormitano, in aliqua diſcuſſione Juris, quare non erat circumſpectanda definitio ſupremi Principis, Paſtoris,*
159 *& Iudicis Eccleſiæ univerſalis, ſuper articulo, cæteroquin valdè per privatos Doctores conflictato, quando ſecundum noſtram imbecillitatem habemus quotidiè affirmatum, quòd authoritati magni Doctoris ſtandum ſit in quacumque materia, ſuapte natura diſputabili*, ſunt verba *Rot. in Mindonen.* 1.

Martii 1706. §. *Eoque fortiùs cor. Anſald.*

Obiter obſervantes hic ex *Caferr. in Synthem.*
160 *Vetuſtat. ad diem 6. Martii*, quòd numerus Cardinalium ab hoc Summ. Pontifice Paſchali, authore *d. Can. Si quis objecerit* 1. *qu.* 3. num. Card. ab alio quocumq; Pontifice uſq; ad hodiè creatorum major eſt; Creavit enim Cardinales 93. Alii verò, qui multos crearunt, ſunt Paulus III. & Urbanus VIII. qui crearunt Cardinales 71.

Dico 3. quòd reſpectu ſacri Calicis in circum-
161 ſtantiis magnæ paupertatis Eccleſiarum, illa admittitur quidem, ſed de ſola conſuetudine, non autem ex particulari Juris diſpoſitione, *Laym. lib. 4. tract.* 10. *cap. ult.* §. 4. *n.* 37. Cumq; hæc conſuetudo nullo modo vigeat reſpectu venditionis Eccleſiarum, à Calice ad Eccleſiam nulla currere poteſt illatio, vulgatis Juribus.

Cæterum Canoniſtę omnes, poſtquam admittunt talem conſuetudinem reſpectu ſacri Calicis, non una, ſed quinque conſiderant differen-
162 tias inter venditionem Calicis, & venditionem Eccleſiarũ, quas enumerando *Archid. in can. Aurum* 12. *quæſt.* 2. ſequens poſuit dubium, quod non poteſt magis punctualitèr noſtram controverſiam decidere, eo quia talis quæſtio eſt in puncto pręſentis noſtri caſus: *Quæro quę ſit ratio, cum Calix ſacratus poſſit vendi, ut hic, & quare Eccleſia vendi non poteſt?*

I. Aſſerendo, quòd *Hugo* reſpondit, quòd ratio eſt in occulto, ſufficit tamen dicere; quòd alterum iſtorum ex prohibitum ſpecialitèr, ut
163 vidimus ſupra à *num.* 100. Alterum conceſ-
ſum,

ſum, non tamen de Iure, ſed ex conſuetudine; Quæ ſola ratio pluſquam ſufficere videtur in noſtris terminis, eo quia quando habemus legem claram, non eſt de illa, ſed ſecundum illam judican. ut dicebat *D. Auguſtin. de Ver. Relig.* ibi: *Cùm leges fuerint inſtitutæ, & firmatæ, non licere Iudici de ipſis judicare, ſed ſecundùm ipſas*, cum concordantibus, citatis *in Tom.* 1. *par.* 1. *diſcept.* 14. *num.* 109.

II. Reſpondet, *quod major, & ſolemnior conſecratio adhibetur Eccleſiæ, quàm Calici*; Quæ ra-
164 tio optimè quadrat, quia tali majori, & ſolemniori conſecrationi major debet correſpondere reſpectus, omniſquè proinde tolli debet occaſio, & ſpecies mali.

III. *Quia Calix poteſt diſſolvi, & diſſolutus poteſt majorem utilitatem conferre, quòd rarò con-*
165 *tingeret in Eccleſia*; Quod evidens eſt, quia Eccleſia non poteſt facilè diſſolvi, & diſſoluta, atquè in maceriem lapidum redacta, nullam, vel minimam utilitatem conferre poteſt.

IV. *Quia locus ſacratus non poteſt poſſideri; ni-*
166 *ſi in eodem loco, quod non eſt de Calice*; Iſte enim facili negotio de uno ad alium locum transferri poteſt, non ſic autem Eccleſia, niſi renoventur miracula S. Gregor. Thaumaturgi, quod verbis illis exprimitur in Martyrolog. Germanico, quæ impreſſa fuerunt ſup. *diſcept.* 13. *n.* 60.

V. *Quia in Calice habetur reſpectus ad materiam, ad quam antiquam redigi poteſt. In Eccleſia ad Ius ſpirituale, cùm non poſſit redigi ad anti-*
167 *quam formam*; Quæ ratio mirabilitèr ſtringit;

Si enim emptor Eccleſiæ habeat ſolùm reſpectum ad materialia Eccleſiæ, iſta, præciſa illius forma extrinſeca, ſeù artificiali ſtructura, eſt aliquid nimis tenue: Si verò non præſcindatur forma artificialis, ſed conſideretur ſub illa,
168 tunc redit ſolida illa reflexio, quòd non poteſt conſiderari, niſi uti totum artificiale, quòd ex adductis ſupra, uti conſecratum in commercio hominum non eſt.

Eaſdemquè ſolidas differentiæ rationes, ſe-
169 quendo eundem *Archidiaconum*, ferè ad literam adducunt in præfato *Can. Aurum* 12. *qu.* 2. *omnes Repetentes*, & ſignantèr *Dominic. à S. Geminiano quæſt.* 2. *ante finem*, *Præpoſitus*, *&* *Bell. Amera*, & præter illos *Redoan. de Reb. Eccleſ. non alien. quæſt.* 3. *de Rerum Eccleſ. alienat. ſub nu.* 63. *fol.* 54. *&* *quæſt.* 21. *titul. de Cauſ. pietat. à nu.* 29. *fol.* 13. *Amoſtazz. de Cauſ. piis lib.* 5. *cap.* 7. *nu.* 51. *&* *Genuenſ. in Prax. Cur. Archiep. Neap. cap.* 32. *de Poteſt. Magiſtr. laic. nu.* 21. *fol.* 126.

Quibus ego tres alias addo, quæ non videntur ſpernendæ: I. Quia in tali privata venditio-
170 ne ſacri Calicis ceſſat omnis irreverentiæ ſpecies, quia illa perficitur à ſolis perſonis eccleſiaſticis: II. Quia ceſſat etiam omnis occaſio ſcandali, eo quia multò plures ſunt illæ venditiones ſacrorum Calicium, quæ ignotæ ſunt ſæcularibus perſonis, ac ſint illæ, quæ ad eorum notitiam deveniunt: III. Quia illa abſque ulla mixtura, & operatione perſonarum ſęcularium, & abſque ullo ſtrepitu fori, & Præconis horrida voce devotè, & ſecretò perficitur per manus

Sa-

Sacerdotum, & perſonarum eccleſiaſticarum.

Ex quibus omnibus, præcipuè ſimul unitis, tali evidentia remanere videtur nullius ponde-
171 ris, nulliuſquè ſoliditatis paritas privatæ venditionis ſacrorum Calicium, ut cum omni fundamento ſperemus, illam non ampliùs exagerandam eſſe, ad cohoneſtandandam æquè irreverentē, ac ſcandaloſam publicam venditionem Eccleſiarū; Præcipuè, quia reſpectu eorund. ſacrorum Caliciū venditionē illam verè piam, & ęqualitèr convincentem adducunt rationem multi primi nominis Canoniſtæ, quòd ſcilicèt in tantùm in dd. extremis caſibus neceſſitatis
172 illa permittitur, prout etiam permittitur venditio aliarum rerum, Domino Deo noſtro dicatarum, quia veriſimile eſt, Chriſtum Dominum, qui proprium ſanguinem pro animarum redemptione fundere non dubitavit, pro hominibus, in dictis anguſtiis conſtitutis, permittere etiam velit, ut vendantur Vaſa ſacra, & alia, ad ejus cultum deſtinata, ut videre eſt apud *Butr. in cap. Nullus de Pignor. Redoan. de Rebus Eccleſiæ non alien. quaſt. 21. num. 10. & num. 16. Corrad.*
173 *in Prax. diſpenſ. lib. 9. cap. 1. nu. 20. verſ. Quarè;* Ubi *num.* 19. refert exemplum *Innoc. VIII.* Qui ad ſublevan. Urbem, ad hoſtibus oppreſſam, Mitram Pontificalem, & alia quamplurima Romanæ Eccleſiæ pretioſa Jocalia, ac Vaſa aurea, & argentea pretio ſcut. centum millium oppignoravit, quòd refert etiam *Zerb. in Gemm. Epiſcop. tit. de Decim. & Portion. Canon. quaſt. 25. n. 3.* & legitur *in Conſtit. 12. ejuſdem Summ. Pontificis*

§. 2.

§.2. *in Bullar.novo to.*1.Quæ ratio cùm nullatenus militet reſpectu venditionis Eccleſiarum ſub publica haſta, ad creditorum inſtantiam, reſpectu ejuſd.militare non debēt ea,quæ de ſacris Calicibus Authores loquuntur, juxta animadverſa per *Barboſ. axiom.* 197. *nu.*5.& firmata per *Rot.dec.*205.*num.6.par.*17.*rec.*

Deveniendo modò ad exempla, ex quibus
174 prætenditur probari ſolitum,& antiqua conſuetudo,in Urbe vigens,vendendi Eccleſias ſub haſta publica, ſerena fronte dicimus, hunc caſum nunquam fuiſſe ad praxim redactum; Imò neque de illo aliquis ex innumeris Doctoribus, à Nobis improbo labore pervolutis, minimam facere mentionem, ne forſan crederetur veriſimilis, juxta animadverſionem in ſimili adductam *à S.Athanaſio*, citato *in Inſtit.Crim. libr.*4. *titul.*8.*num.*123. ibi:*Ne habita fuiſſe credibilia videantur*.

Non fuit ad praxim redactum in venditione Eccleſiæ Societatis Calceolariorum, quæ hodiè poſſidetur à Monialibus Carmelitis diſcalceatis ſub nomine S.Ægidii; Quia dd. Moniales illam poſſident vigore ſpecialis Brevis, & gratioſæ conceſſionis s. mem.Urbani VIII.non
175 autem vigore emptionis ſub haſta publica,ut innuitur *in dec.*117.*nu.*11. *apud Poſth.de Subhaſtat.* Et,ex tali notitia moti ad veritatem indagandam, concludentiſſimè probamus ex integro tenore dicti Brevis,quod eſt ſequens.

URbanus Papa VIII. Ad perpetuam rei memoriam. Commiſſi Nobis per abundantiam Divinæ

176 *vinæ Gratiæ Paſtoralis Officii debitum poſtulat, ut Sanctimonialibus, quæ oblitæ Populum ſuum, & domum Patris ſui, cœleſti Sponſo adhæſerant, quo Divinis obſequiis, ſpiritualibuſquè exercitiis, & orationibus faciliùs, & commodiùs vacare valeant, de congruis, & idoneis Locis providеamus, prout conſpicimus in Domino ſalubritèr expedire: Hinc eſt, quòd Nos dilectarum in Chriſto Filiarum Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ, & Monialium Monaſterii Sancti Ægidii, Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo, Diſcalceatarum nuncupatarum, Regionis Tranſtyberinæ de Urbe neceſſitatibus, & commodis, quantùm in Domino poſſumus, conſulere, illaſquè ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequi volentes, & earum ſingulares perſonas à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliſquè eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatæ exiſtant, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutas fore cenſentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac mera liberalitate noſtra, Eccleſiam SS. Criſpini, & Criſpiniani, eidem Monaſterio contiguam, &c. Eidem Monaſterio, ita quod liceat illius Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ, & Monialibus prædictis, earum, ac Monaſterii hujuſmodi nomine dictę Eccleſiæ corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem, per ſe, vel alios, propria authoritate liberè apprehendere, & perpetuò retinere, Apoſtolica authoritate tenore præſentium, concedimus, & aſſignamus; Decernentes, præſentes Literas validas, firmas, & efficaces exiſtere, & fore,*

ſuoſ-

ſuoſquè plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac Monaſterio, illiuſquè Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ, & Monialibus prædictis in omnibus, & per omnia pleniſſimè ſuffragari; Sicquè per quoſcumquè Iudices ordinarios, & delegatos, & cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, judicari, & definiri debere, & irritum, ac inane, ſi ſecus ſuper his à quocumquè, quavis authoritate ſcientèr, vel ignorantèr contigerit attentari. Non obſtantibus, quatenus opus ſit, Regula noſtra de jure quæſito non tollendo, aliiſquè Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac Eccleſiæ, Monaſterii, & Ordinis prædictorum, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoquè, indultis, & Literis Apoſtolicis quibuſvis Perſonis, ſub quibuſcumquè tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis clauſulis, & decretis, in contrarium quomodolibet conceſſis confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & ſingulis, eorum tenoribus præſentibus pro expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialitèr, & expreſsè derogamus, cæteriſquè contrariis quibuſcumquè. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub annulo Piſcatoris die 23. Septembris 1628. Pontificatus noſtri anno ſexto. M. A. Maraldus.

In cujus literalis Brevis conflictu frige-
177 ſcunt gratuitæ illæ aſſertiones Extenſoris *deciſ. 901. in princ. coram Cerr. & dec. 282. num. 9. par. 18. recent. Subhaſtatis omnibus bonis, domibus, una cum Eccleſia*. Eo quia ubi habemus verba Brevis adeo clara, & cubitalia, eſt debilitas intelle-

tellectus recurrere ad diſcurſus, & illationes,ex animadverſis *in Tom.1.par.1. diſcept.13. nu.41.*

Et tamen ad ſolius materiæ ornatum dicimus, quòd in illis caſibus,in quibus ſubhaſtantur omnes Domus alicujus debitoris, vel inſigne Palatium, in quo adſit aliqua Cappella,vel publicum Oratorium, nullum videtur ſcandalum, nullaquè mali ſpecies, quòd ſub univerſi-
178 tate dd. Domorum, vel ſub integritate Palatii,veniant etiam Oratorium,vel parva Eccleſia in illis exiſtens: Gr. exempli; Ponamus caſum per meram hypotheſim,quòd Palatium Domus ab Altemps per contractum venditionis tranſ-
179 feratur in aliquem, certum eſſet, quòd cum integro corpore Palatii, ſeu cum univerſitate cubiculorum,& manſionum ejuſdem Palatii, in eundem emptorem transferretur etiam ipſamet
180 parva Eccleſia,ſeu publicum Oratorium; Sed non exindè dici poſſet, quòd eadem Eccleſia,de per ſe conſiderata, fuiſſet vendita ſub haſta, & plus offerenti deliberata.

Vidimus hoc noſtris temporibus practicari in Palatio cl.mem.Cardinalis Nigroni,in cujus
181 emptione ſub haſta publica, comprehenſa etiam fuit ſumptuoſa Cappella, in illo exiſten. cum famoſa Imagine S.Hjeronymi, una cum pulchra Sacriſtia, quæ ratione ejus capacitatis, & ornamentorum poſſet commodè deſervire pro qualibet publica Eccleſia.

Audivimus ultimo loco, ita fuiſſe practicatum,imò reſonat adhuc in auribus horrida Præ-
182 conis vox reſpectu Palatii Domus Sabelliæ, reſpe-

reſpectu alterius Co: Bigazzini, & multorum aliorum, una cum ſuis Cappellis, in eis exiſten. ſub publica haſta venditis plus offerentibus, abſque ulla tamen irreverentiæ nota, vel minima occaſione ſcandali, eo quia fuit ſubhaſta-
183 tum Palatium, non Eccleſiæ, ſeu Oratoria, quæ per ſolam connexionem cum univerſitate aliarum manſionum in emptores tranſierunt.

Minorem habet ſubſiſtentiam aliud exemplùm venditionis ſub haſta Eccleſiæ, ſeu Oratorii Societatis SS. Roſæ, & Roſaliæ, emptæ à Societate S. Eliſabethæ. Illa enim neque erat Ec-
184 cleſia, neque fuit vendita à Capitulo S. Petri, qui erat, & eſt Dominus illarum domorum, intra quas aderat idem Oratorium: Ecce verba
185 reſolutionis Capitularis; *In Capitulo ordinario, habito 26. Iulii 1708. tributa fuit facultas Reverendiſs. DD. Canonicis, & Camerariis majoribus ſtipulandi Inſtrumentum perpetuæ emphyteuticæ conceſſionis favore Societatis S. Eliſabethæ manſionis, cum parva manſiuncula, exiſtente in ingreſſu ad manum dexteram ejuſdem manſionis, quæ olim retinebatur pro uſu Oratorii, & Sacriſtiæ reſpectivè, à Societate SS. Roſæ, & Roſaliæ &c. pro annuo canone ſcut. 10. & cum aliis pactis &c. Bernardinus Bottinjus Canonicus Secretarius*; Et latè
186 in Actis Abinantis *Notar. Cap. 3. part. Inſtrum. fol.* 245. Ecce verba Inſtrumenti dictæ conceſſionis, in omnibus, & per omnia uniformis dictæ reſolutioni Capitulari, regiſtrati per Acta dicti Abinantis ſub eodem anno 1708. in 3.
187 *par. Inſtrumentorum* ſub die 5. Auguſti, *fol.* 139. ibi:

ibi:*Sia &c. Sotto li* 30. *Luglio* 1607. *conceſſa in enfiteuſi alli Barbieri per ſcudi* 24. *di una ſtanza ſe ne ſervivano per uſo di Chieſa, ſotto l' Invocazione de' SS.Coſmo, e Damiano. Sia ancora, che d. Univerſità de' Barbieri affittò detta ſtanza teneva, che ſi ſerviva per uſo di Chieſa, alla Compagnia di S.Roſa di Viterbo, e S.Roſalia di Palermo, per ſervirſene per uſo d' Oratorio, per annuo affitto di ſc.* 14. *come &c. per gl' Atti del Cantarelli &c. Continuandoſi dalla detta Compagnia di SS.Roſa, e Ro-*
188 *ſalia à ritenere in locazione la ſtanza terrena per uſo di Oratorio, con un picolo ſtanziolino parimente terreno, che ſerve per Sagreſtia, e non potendo pagare il Canone &c.* Ex hoc motivo conceſſa fuit, ut ſupra dictæ Societati S. Eliſabethæ pro annuo canone ſcut. 10. decem, & cum aliis pactis reſarcitionis Domus, & Viarum, à præſenti inſpectione extraneis.

Exemplo venditionis Eccleſiæ S. Joannis Calibitæ, quæ aſſeritur facta à Natione Bononien-
189 ſi anno 1675. reſpondebimus tunc, quando verbis contrarior. Defenſorum addantur concludentes probationes ejuſdem venditionis, quę cùm non aſſeratur ſequuta ſub haſta, nil commune habet cum noſtra inſpectione; Cæterum ne tempus teramus expectando in hac parte juſtificationes dictæ gratuitæ expreſſionis, quòd anno 1675. Eccleſia Sancti Joannis Calibitæ empta fuerit à Natione Bononienſi, ſubnectimus particulam Vitæ ejuſdem Sancti, in Urbe impreſſa anno 1708. à P. Bonucc. ex cujus *cap.* 12. *fol.* 95. apparet per ſæculum ante illam

polle-

poſſediſſe, atquè in Ædibus, eidem Eccleſię contiguis, habitaſſe Moniales S. Annæ, Creditrices noſtrorum Religioſorum ibi: *Vita di S. Gio: Calibita cap. 12. fol. 95. Verſ. La Madre poi: Ivi pure i ſuoi Padri Eutropio, e Teodora fabricarono una Chieſa, e le fecero donazione d'una buona parte de' lor' beni per il ſuo decente mantenimento, e fù nell' Iſola à punto di S. Bartolomeo in Roma, dove, diſtrutta quella dal tempo, ſe ne vede un'altra in più nobil forma. E in queſta oltre i Corpi de' SS. Martiri Ippolito, Audiface, Abacuc, & altri, ſi venera ſotto l'Altar maggiore quello del noſtro Santo Calibita, dove anticamente riſiederono per qualche tempo alcune Monache, che poi ſi unirono a quelle del Ven. Monaſtero di S. Anna de' Funari, & oggi vi ſono i Religioſi del ſacro Ordine di S. Giovanni di Dio, i quali ſin dal 1582. ſotto il felice Pontificato di Gregor. XIII. vi aggionſero, oltre all'abbellimento della detta, un magnifico Spedale.*

Amplificationi demum, quòd milliès in Ur-
190 be ſequutæ fuerint venditiones Eccleſiarum ſub haſta publica, non poſſumus magis cathegoricè reſpondere, quàm verbis Decani Curſorum, per quorum manus neceſſariò tranſire debent omnes judiciales venditiones, ſubhaſtationes, & deliberationes: *Non ſolamente nel tem-*
191 *po mio di anni 36. d'Officio di Curſorato non ſono ſtate mai vendute ſub haſta le Caſe di Dio, ò ſiano Chieſe, ma ne meno hò ſentito dire da miei anteceſſori, che ſia ciò ſeguito per il paſſato, che è quanto poſſo atteſtare à V. S. per verità, della quale ne poſſono eſſere Teſtimonii, tutti li miei Compagni, per eſſer coſa notoria.*

Op-

Opportunè ſubjungentes, quòd una voce cum eodem Decano Curſorum concordant De-
192 canus Patronorum Collegii P.A. atque multi alii antiquiores Curiales, Notarii, & Miniſtri Depoſitariæ Vrbanæ, pro veritàte, & conſcientia circa hoc factum interrogati, una voce aſſerentes, in ſpatio ſeptuaginta ànnorum
193 unicum datum fuiſſe caſum venditionis Sepulturæ, factæ in Depoſitaria ſub haſta publica.

In omnem verò caſum pro reſponſione ad omnia adducibilia exempla, utimur verbis illis *Marant.* loquētis in noſtris terminis *in contr.* 16. *num.* 33. *tom.* 1. *Referunt, quod factum fuerit, non tamen ſtringit, ita jure fieri debere*; Atquè in hac materia non exemplis, ſed legibus judicandum eſt, ex adductis *in Tom.* 1. *par.* 1. *diſcept.* 12. *n.* 40.

Remanent paritates Capellarum, & Sepulturarum, quæ toto Cęlo diſtant à noſtris ter-
194 minis, eò quia in illis non venditur, niſi ſolus privativus uſus, cujus ſunt capaces Laici, quivè eſt in hominum commercio, eſt aliquid temporale, eſt pretio æſtimabilis, & obligatus creditoribus, nullaquè proinde adeſt implicantia, quin idem uſus, eadem præeminentia, ſeu Jus honorificum, & præeminentiale poſſit vendi, vel ſub haſta poni, pro ſatisfaciendis debitis Patronorum, juxta concordem opinionem, tam
195 Canoniſtarum, quàm Theologorum, univerſali conſuetudine receptam, quidquid dici poſſet in Scholis pro acuendis ingeniis, ut videre eſt apud citat. ſup. 140. quibus addo allegatos à *Scopp. ad Gratian. dec.* 26. *num.* 2. ibi: *Licitum*

D *eſt*

eſt abſque Simoniæ labe pretium recipere pro Cappella, ſeu Sepultura, ſitus, vel dignioris loci ratione, quaſi hoc ſpiritualitatem aliquā tangere non videatur, ſed honorem tantùm, & præeminentiam, quæ pretio æſtimari poteſt, & vendi, tanquam merè temporalis, Gonzal. in cap. Abolendæ de Sepultur. Guttier. de Gabell. quæſt. 9. num. 25. Acoſt. de Privil. Creditor. regul. 3. ampliat. 51. num. 108. *D. Gaſparr. Inſtitut. Canon. par.* 1. *titul.* 12. *num.* 79. ibi: *Non dicitur fieri venditio Loci conſecrati, ſed tantùm loci eminentioris, & dignioris, quæ major dignitas, & ſitus prærogativa, eſt pretio æſtimabilis, & Rot. deciſ.* 501. *num.* 1. *par.* 4. *tom.* 1. *rec.* ibi: *Licitum eſt pretium recipere ratione ſitus, vel dignioris loci in Eccleſia, cùm hoc non videatur concernere ſpiritualitatē, ſed potiùs quandam præeminentiam, quæ poteſt pretio æſtimari.*

Et tamen ad evitandā ſcandali etiam remo-
196 tam occaſionem, abſtinendo ab iis quæ licent quidem, ſed non expediunt, nequè ædificant, non ſolent Tribunalia in hac parte de facili indulgere Creditorum inſtantiis pro vendendis
197 ſub haſta Capellis, ad Laicos ſpectantes, juxta ea, quæ uniſona voce aſſerunt Curſores omnes, & omnes Miniſtri Depoſitariæ.

Vidimuſquè hoc ultimo loco ad praxim redactum reſpectu inſignis Capellæ Domus Coſtagutæ in Eccleſia S. Caroli ad Catinarios;
198 Deputata ſiquidem particulari Congr. DD. Card. Corradini, & Orighi tunc Prælatorum, una cum R.p.d. de Vico, atquè enixiſſimè inſtantibus creditoribus pro decreto, ut illa poſ-

ſet

ſet ſub haſta vendi, id nullo modo obtinere valuerunt, ſed injunctum fuit, ut procurarent benevolum emptorem, cum minori ſtrepitu, & majori Populi ædificatione.

Reſpectu verò venditionis Eccleſiarum ad-
199 nectimus exemplum, quod omnem in hac parte difficultatẽ toliit,&eſt ſequens. Ann.1669 Chriſtiana Reſpublica in illis reperiebatur poſita anguſtiis à Turcarum conatibus, quæ notæ ſunt in Hiſtoriis. Sedes Apoſtolica ad feren.auxilium Chriſtiano Populo,in proximo periculo oppreſſionis exiſtenti, coacta fuit ſupprimere tres Religiones, inter quas illam S. Georgii in Alga, cujus Religioſi habebant in Vrbe ſum-
200 ptuoſum Monaſterium, & ſumptuoſiorem Eccleſiam, quæ omnium oculis expoſitæ ſunt. Per hujuſmodi ſuppreſſionem eadem Apoſtolica Sedes effecta fuerat domina utriuſquè inſignis corporis. Multa Loca pia, & multæ Re-
201 ligioſæ Communitates ſe exhibuerunt paratas emere, tam Monaſterium,quàm Eccleſiam. In iſtis terminis non fuerunt affixa Edicta pro inveniendis plus offerentibus, ſed ſolita maturitate procedendo, deputata fuit particularis Congregatio,circa modum in dicta venditione
202 tenen. Quis nam autem fuerit modus iſte, inter Partes concertatus, & approbatus, non poſſumus meliùs exprimere, quàm verbis ipſis ſupplicis Libelli s.m. Clem.IX. porrectis nomine Provinciæ Marchiæ, quæ ſunt ſequentia.

La Provincia della Marca &c. ſupplica à de-
203 *gnarſi di concederli la Chieſa di S.Salvatore in*

Lauro, con tutte, e qualunque ſupellettili ſagre, anche di argento &c. e di venderli la Fabrica del Convento, Clauſura, Orto &c. Verba verò reſcri-
204 pti d. Summi Pontificis, prævio voto particularis Congregationis, ſunt ſequentis tenoris. *Die 17. Auguſti 1669. SS. D. N. mandavit, ut procedatur ad conceſſionem ſupradictæ Eccleſiæ S. Salvatoris in Lauro, cum omnibus ſupellectilibus ſacris,*
205 *etiam argenteis, juxta petita, nec non ad venditionem ſupradicti Conventus, Viridarii &c. pro pretio ſc. 30000.* Et demũ verba Inſtrumenti dictæ Pontificiæ conceſſionis ſunt hæc: *Quam Eccleſiam dedit, gratiosè conceſſit, vaſa ſacra, etiam argentea &c.* Et ibi: *Quas Domos, Viridarium &c. vendidit, & alienavit titulo puræ, veræ, ſimplicis, perpetuæ, & irrevocabilis venditionis, & aliena-*
206 *tionis*. Quæ omnia latiùs recognoſci poſſunt ex Actis *Abinantis Notarii Cap. ſub die 22. Auguſti 1669. 3. par. Inſtrum. fol. 397. & ſeqq.*

Pro explicanda qualitate hujus Pontificiæ
207 operationis vellem hìc habere centum illas linguas, & centum ora, de quibus ſupra *nu. 26.* Deus bone! In ſummis anguſtiis totius Chriſtiani Populi, in quibus omni Jure licitum etiã eſt ſacras ſupellectiles vendere, & alienare, juxta *Text. in Can. Aurum 12. quæſt. 3.* cum aliis, allegatis ſupra; Unus ex illis, quos *S. Bernard. de Conſid. ad Eugen. lib. 3. cap. 9.* vocat *Dignitate*
208 *Aaronem, authoritate Moyſen, judicatu Samuelem, & poteſtate Petrum*, talem, tantumquè habet ſcrupulum vendendi, non ſub haſta publica, ſed ſolùm extrajudicialitèr magnam, ſumptuo-
ſam-

ſamquè Eccleſiam Religionis ſuppreſſæ, inſti-
209 tutæ à ſanctis hominibus, ut ad dictum effe-
ctum ſe declaret velle exquirere Votum parti-
cularis Congregationis, ad invenien. modum
non ſcandalizandi Vrbem, & Orbem, omnibuſ-
què maturè penſatis, amplectitur iſte, nimis
210 præjudicialis toti ChriſtianęReipublicæ,tunc
periclitanti,gratiosè donandi, nedum inſignem
Eccleſiam, ſed etiam illius ſacra ſupellectilia,
nequè etiam excluſis argenteis conſiderabilis
valoris; Et in noſtris terminis acritèr præten-
ditur propter fragmen panis ignominiosè di-
mitti ab Vrbe Religionem,ab ipſo ſolo ſummo
Deo inſtitutam, mediante venditione ſub haſta
211 illius humilis Eccleſiæ, quæ undiquè devo-
tionem, & pietatem ſpirat,attenta illius angu-
ſtia, & paupertate; Aut ergo iſta non capio,
aut ipſi....

Non negamus tamen poſſe Eccleſias de una
212 ad alias Communitates Religioſas transferri
cum Summi Pontificis authoritate, ut notat
Corrad. in Prax. Diſpenſat. lib.9. cap.4. num.13.
ibi: *Cùm Eccleſia alienari non poſſit ſinè ſolemni-
tate, nec ab alio, quàm à Summo Pontifice, quod
prçcipuè practicatur pro hujuſmodi conceſſionibus,
quæ frequentèr fiunt in hac Civitate Neapolitana,*
213 *mediantibus Literis Apoſtolicis*; Sed nunquam
per viam haſtæ publicæ, & mediante horrida
Præconis voce, minuſquè pretio mediante, ſed
ſolo titulo meræ, puræ, & ſimplicis eleemoſynæ
ut in his terminis facien. eſſe notant *Sot. de Iu-
ſtit. & Iur. lib.9.quæſt.7.artic.3. col.penult. verſ.*

At verò, Spin. de Teſtam. gloſſ. 2. *principal. ſub*
214 *num.* 24. *verſ. Si tamen. Garz. de Benefic. par.* 1.
capit. 9. *ſub num.* 137. *Marant. reſponſ.* 16. *nu-*
mer. 22. ibi: *Quaſi elemoſynam largientes, non*
pretium ſtatuentes, Franc. de Eccleſ. Cathedral.
cap. 17. *num.* 54. ibi: *Eſt eleemoſyna, non pretium,*
Barboſ. de Jur. Eccleſ. lib. 2. *cap.* 10. *num.* 16. ibi:
215 *Datur per modum eleemoſynæ, & non pretii,*
Lotter. de Be benefic. lib. 2. *quæſt.* 3. *num.* 13. ibi:
Vnde neque id, quòd ſolvitur in eam cauſam, pro-
priè eſt pretium, ſed eleemoſyna, & Rot. dec. 561.
nu. 23. *part.* 4. *tom.* 2. *rec.* ibi: *Eſt potiùs quædam*
eleemoſyna. Et in caſu practico obſervatum
fuit in Vrbe die 7. Maii 1674. cum Natione
216 Camerte, quæ obtinuit domos, & Eccleſiam
S.Joannis in Mercatello, ſpectan. ad Nationem
Marchiæ, mediante ſolutione ſc. 1200. promiſ-
ſorum titulo ſolius eleemoſynæ, juxta præciſa
217 verba Inſtrumenti, ſtipulati per acta Abi-
nantis, & exiſten. *in* 3. *par. Inſtrum fol.* 543. ibi:
Titulo eleemoſynæ ſolvere promiſerunt ſc. 1200.

Ex quo uno ore inferunt Canoniſtæ omnes,
218 quod attenta hujuſmodi fundamentali ra-
tione, & ſolido motivo, in illis Locis, in quibus
adeſt onus Gabellæ ſolven. pro contractu ven-
ditionis, iſta nunquam ſolvitur ex ſimili conceſ-
ſione Eccleſiæ ab una ad aliam perſonam, ut
videre eſt apud *Pheb. deciſ. Luſitan.* 8. *num.* 14.
Franc. de Eccleſ. Cathed. cap. 17. *nu.* 53. *& Barboſ.*
de Paroch. cap. 26. *num.* 18. *& de Iur. Eccleſ.*
lib. 2. *cap.* 10. *num.* 18.

Verum tamen eſt, quòd ad tollen. omne du-
bium,

219 bium, & removendos prætextus, juxta frequentiorem praxim concedi ſolet ſolus uſus, cum aliqua annua recognitione, ut practicatum fuit à Capit. Vaticanæ Baſilicæ ann. 1687. in conceſſione uſus Eccleſiæ S. Ægidii, prope
220 Portam Angelicam, ut patet ex actis Abinantis ſub die 1. Sept. 1687. *in 3. part. Inſtrum. fol.* 749. Et idem pariter à præfato Capit. practicatum fuit die 7. Maii 1689. in conceſſione uſus Eccleſiæ S. Balbinæ pro annua reſponſione ſc. 40. ut patet ex iiſdem actis Abinantis *2. par. Inſtrum. fol.* 59. Et patet ex licentia, obtenta à Congreg. Viſitationis Apoſtolicæ ſub die 12. Maii 1689. Et juxtà ſimiles conceſſiones, quæ cum majori otio adduci poſſent.

Cæterum contraria prætenſio ſuperare vide-
221 tur omnem credulitatem, ut nimirum verbo, & opere nunciantibus tribus Summis Pontificibus, non poſſe Eccleſias emi, nec vendi, juxta illorum verba, & facta, regiſtrata ſupra *nu.* 100. *& num.* 205. audiri debeat in Vrbe Præco, diverſimodè clamans, cum verificatione illius
222 magni abſurdi, de quo *S. Gregor. hom.* 37. *in Evang.* ſequutus *in To.* 1. *par.* 1. *diſcep.* 12. *n.* 201.

Poterant omitti exclamationes, quòd credi-
223 tores bona fide contraxerunt cum noſtris Religioſis, quòd ſumus in actibus juſtitiæ, quodquè ſemper inclinan. eſt pro ſatisfactione creditorum; Reſpondemus enim, *quod ſibi imputare debent iidem creditores, qui non recognita meliùs*
224 *conditione ſui debitoris, cum eo contraxerunt*; ſunt verba *deciſ.* 1348. *num.* 12. *&* 13. *cor. Emer-*

 jun-

jun. & concordant alii Authores, ſequuti per eandē *Rot.in dec.37.per tot.*apud *Zacch.deOblig. Cam.& dec.1721.num.3.cor.Coccin. & dec.134. num.17.par.4.tom.2. & deciſ.73. num.15. & 16. par.15. rec.* Imò habemus in hac parte Textum literalem *in l.20.ff.de Reg.Jur.* ibi: *Qui cum alio*
225 *contrahit,vel eſt,vel eſſe debet non ignarus conditionis illius.*

Enixis tandem precibus ſupplicamus Nobis condonare Scripturæ prolixitatem, ſaltem ſub illa conſideratione, quia præſentes labores, attenta articuli gravitate, & arduitate,contineri non potuerunt intra plauſibiles brevitatis ter-
226 minos; Atquè non ſine magno præjudicio illius nimium debilitati ſenſus, in quo anima inhabilitat, teſte *Plinio quæſt.Natur.* ſequuto *d de la Motte nella Fiſic.del Prencip. cap.24. ante medium;* ſuſcepti fuerunt propter Jeſum tantùm, atq; de illis dici poteſt: Gratìs pro Deo, etiam Scriptura;In omnem verò caſum dignentur nobis ignoſcere ob præciſam illam neceſſitatem, de qua *Ant. Auguſt.in Epitom.Jur. Pontif. to.3.*
227 *lib.13.tit.12.de Eccleſ.ſacr.ędib.& locis piis capit. 28.fol. mihi 11. Neceſſitas magna Nos coegit pro hac re ad Vos reclamare, & petere, ut ſicut apud Anteceſſores veſtros,qui ante vos fuerunt, honorem SanctaDei Eccleſia habuit &c. ita apud Vos modernis temporibus incontaminata permaneat&c.* & concordat*Card.Bellarm.in explicat.Pſalm.92.* ubi explicando verba illa: *Domum Dei decet ſanctitudo,* ait; Ideſt *Decet,ut eam omnes, ut ſanctam venerentur:*Si omnes,Ergo etiam creditores, ergo

228 go etiam Præcones, & meliùs *P. Segner. nella pred. 23. num. 10. in fine* ibi: *Domum Dei decet ſanctitudo, ſe in eſſa diamo refugio ſicuro à Ladroni, à Micidiali, à Ribaldi, perche non ve lo daremo, anzi coſtringeremo ad uſcire di Chieſa quelli, che vogliono attendere alla pietà.*

In eadem Cauſa.

Ex intitulatione contraria Scripturæ ſub ſola generaliſſima denominatione *Romana*, omiſ-
229 ſa, juxta ſolitum aliarum Cauſarum, materia, de qua agitur, hoc eſt, *Subhaſtationis Eccleſiæ, & Conventus*, in firmàm ſpem erigimur, pios creditores eſſe in via de proximo deſiſtendi ab eorum incepta inſtantia, quia *dum mens erubeſcit videri, quòd tamen eſſe non metuit, erubeſcit quandoquè eſſe, quòd fugit videri*, ut in ſimili ſcriptum reliquit *S. Gregor. in Paſtor. par. 3. admon. 32.* & practicarunt illi laici creditores, quos laudat *Marant. reſp. 16. num. 60.* ibi: *Abſtinere tamen Partes ab incepto, nequè ultra progredi voluere.*

Prætereà obſervo particulare Memoriale, ex parte dd. Creditorum porrectum, in quo, tacita maxima irreverentia erga res ſacras, & Deo
230 conſecratas, ultrò fatentur magnum ſcandalum, quòd ex venditione ſub haſta in noſtris terminis ortum haberet, ſupplicantes proindè, ut pauperes Religioſi Trinitarii particularitèr cogantur ad venditionem eorum Eccleſiæ, ibi: *Per parte di eſſi Padri ſi eſſagera per ſcandaloſa &c. Per togliere ancora queſto preteſto &c.*

rappreſentano umilmente alle Signorie VV. Illu-
ſtriſſime, auer pronti Religioſi d'un'Ordine, aſſai eſ-
ſemplare, che applicano alla compra di eſſo Conven-
to, e Chieſa per il prezzo, che ſarà ragionevole: Onde
tolto di mezzo il preteſo motivo di ſcandalo, non
averanno eſſi ſcanzo di contradire alla vendita pri-
231 *vata, alla quale ſupplicano le Signorie VV. Illu-*
ſtriſſime di coartare eſſi PP. Avverſarii.

Igitur agnoſcunt, & fatentur ipſimet credi-
tores exorbitantiam decr. Em. Vicarii, deman-
dantis Eccleſiam, & Conventum PP. Trinita-
232 riorum eſſe venden. ſub haſta publica, & deli-
beran. plus offerentibus. Hujuſmodi autem
exorbitantia, & ſcandalum nullatenus ceſſant
ex coacta venditione, etiam præciſa d. publica
haſta, quando illa demandatur judicialitèr, *per*
233 *il prezzo, che ſarà ragionevole*; Quia non benè
ſonat in auribus Chriſtianorum verbum illud
pretium, quando ſermo eſt de venditione Eccle-
ſiarum, in terminis *Marant. reſponſ.* 16. *num.* 16.
tom. 1. ibi: *Abſit, ut Cappellarum, & Sepul-*
chrorum conceſſio emptio appelletur, & venditio.
Ad quod demonſtrandum ſat eſt relativè ſe ha-
bere ad celebrem illam, actionem Clem. IX. de
qua ſuprà à *n.* 199. Cui non poterit in æternum
dari adequata reſponſio, eademquè digniſ-
ſima actio ejuſdem SS. Pontificis congruè de-
ſervire valet pro regula certa in hac materia,
224 abſque dubio errandi, ſequendo veſtigia fun-
datæ reſolutionis dictæ Congregationis parti-
cularis, oraculo, & factis dicti Summi Pontifi-
cis roborata.

Ad

Ad coloran. contrariam prætenſionem non benè inſiſtitur in diſpoſitione legum civilium, in quibus prohibetur alienatio Monaſteriorum
235 ad uſus profanos, ut videre *eſt in* §. *Quia verò circa med. Auth. de Alienat., & permutat. & in* §. *Ea verò Auth. de Alien. & Emphyt.* quorum verba regiſtrata fuerunt in contraria Reſponſione: Quia nos ultrò admittentes, id eſſe prohibitum in dd. civilibus legibus, & ad dd. uſus, dicimus, quòd Summi Pontifices ultrò progredientes talem prohibitionem cum longè majori generalitate extenderunt ad omnem omnino alienationis ſpeciem, & ad quemcumquè uſum, etiam pium, & piiſſimum, ex adductis ſupra à *nu.* 110. Et in materiis, concernentibus
236 res ſpirituales, & ſacras, Deoquè conſecratas, ſtandum eſt diſpoſitis in Iure Canonico, ut notat *Card. de Luc. de Judic. diſc.* 35. *num.* 41.

Oppreſſi contrarii Scribentes à claritate illorum verborum, cum quibus Authores citati ſupra *num.* 114. aſſerunt, Eccleſias nullo modo vendi poſſe, & aſſignantes congruas diſparitates, quare id permittatur in ſacris Calicibus, re-
237 ſpondent (ſunt eorum verba) *Quæſtio tractata per eoſdem Authores intelligenda eſt, retentis eiſdem terminis, videlicet, ut Eccleſia vendi non poſſit Laicis profanata.*

Reſponſio autem nullam habet ſubſiſtentiam: I. Quia ſenſus grammaticalis inſervit pro con-
238 grua reſponſione, quia cum illo non conveniunt diſparitates ab eis adductæ. II. Quia dd. Authores nullam movent quæſtionem. An Ec-

cleſia vendi poſſit, vel non, ſed pro indubitato ſupponunt, non poſſe vendi, nihilquè aliud faciunt, quàm ſtrictè aſſignare rationem diverſitatis inter unum, & alium caſum, ibi: *Quæro, quæ ſit ratio, cur Calix ſacratus poſſit vendi, ut hic, & quarè Eccleſia vendi non poteſt*? III. Quia, quòd
239 Eccleſia profanata vendi poſſit Laicis, nullam admittit dubietatem, quia tunc deſinit eſſe Eccleſia, & conſequentèr nulla aſſignabilis eſt ratio, quare vendi non poſſit Laicis, ut obſervat *D. Thom.* 2. 2. *quæſt.* 100. *artic.* 4. *ad* 2. quem
240 refert *Donat. Rer. Regul. tom.* 1. *tract.* 14. *de Rebus Monaſt. non alien. quæſt.* 78. *nu.* 9. IV. Quia ſi dd. Authores ad ſenſum contrariorum Defenſorum loquuntur de Eccleſia, retentis eiſdem terminis Calicis, certum eſt, quòd de iſto loquuntur cum ſuppoſito, quòd vendatur in ſua artificiali forma; Et proindè retentis terminis conſecrationis; Ergo de hoc pariter caſu loquuntur de Eccleſia.

Si ex admiſſis exadverſo *Card. Capiſucc.* citatus ſupra *nu.* 106. ſequendo Theologorum Prin-
241 cipem, benè dicit, quòd Eccleſia non poteſt vendi ad uſus humanos generaliſſimè, ut legitur in contraria Reſponſione §. *Nec contrarium*, his verbis: *In quo concordamus*, hoc eſt cum eodem Card. Capiſucco. Igitur vanum eſt prætendere, quòd poſſit vendi ad ſpecialem uſum, hoc
242 eſt ad uſum ſacrum. Juxta prima ſiquidē Philoſophię principia, ubi non habet locum genus, nequè etiam poſſunt admitti ſpecies, quæ ſub illo continentur.

In

In §. *Poſito itaque*, magna liberalitate aſſeritur, Nos ſinè fundamento loqui, quando dici-
243 mus,res ſacras,Deoquè conſecratas,non poſſe vendi; Pro reſponſione autem ſat eſt eſt relativè ſe habere ad animadverſa uſquè adhuc.

Quia verò in eodem §. conſtantèr aſſerunt contrarii Defenſores *Abſolutum eſſe,quòd ad effectum extinguendi debita,legitimè contracta,etiam res ſacræ vendi poſſunt, ubi non ſuppetunt alia bona, in quibus creditores admitti valeant, & ſignantèr poſſunt vendi Calices,& alia Vaſa ſacra ad mi-
244 niſterium Altaris deſtinata.* Nos conſtantiſſimè replicamus, hoc gratis ubiquè prætendi, nulluſquè Doctor hoc ſomniavit aſſerere, ſed aliqui Theologi,citati ſupra, loquuntur de venditione voluntaria,ad effectum excludendiSimoniam, nullo autem modo ad effectum ſolvendi debita, pro quibus creditores urgeant, & ad quorum inſtantiam vendi poſſint,qui ſunt præ-
245 ciſi termini noſtri caſus, & in quibus nullus omnino Doctor,ex citatis exadverſo, loquitur.

Nequè contrarium probat *Textus*, qui aſſeritur literalis *in Auth. Præterea C. de Sacroſ. Eccleſ.* Quia loquitur paritèr de venditione voluntaria,& quando Eccleſia *habet ſuperflua vaſa*, juxta illius præciſa verba. In omnem verò ca-
246 ſum, dum habemus dicta,& facta trium Summarium Pontificum, de quibus ſupra, applicatur reſponſio illa *S. Hieronymi*, ſequuti *ab Uſel. in conſult. connub. fol. mihi 63. in princ.* de qua in meo *Tract. de Matrim. §. 17. num. 12.* ibi : *Aliæ ſunt leges Cæſarum,aliæ Chriſti, alind Papinianus,*

alind

aliud Paulus præcipit, & concordat *Fagnan. in*
247 *cap.Cùm eſſes nu.*134.*de Teſtam.*ibi:*Dicta Apoſtoli prævalent dictis Imperatorum*.

Inevitabile inconveniens, ortum habens à
248 venditione noſtræ Eccleſiæ cum, vel ſine Sanctiſſimo Sacramento,in illa continuò exiſtente, nullo prætextu poteſt colorari; Quia, aut illud relinquitur in Eccleſia tempore venditionis, & renovatur exemplum Judæ, juxta verba *S.Clement.* I. relata *à Card. de Lauræa*,de quo ſupra
249 *nu.*14. Aut ab illa tolleretur,ad removendam maximam ſcandali,& irreverentiæ occaſionem, & ultra abſurdum,de quo ſupra *num.*48. *&* 49. illud maximum ſequeretur inconveniens, quòd denegaretur Deo vivo,& vero id, quòd indifferenter permittitur omnibus obæratis hominibus; Cùm enim iſti in propria Domo omnem habeant ſecuritatem, eo quia illa dicitur eſſe unicuiquè tutiſſimum refugium, & receptacu-
250 lum *in l. Pleriquè ff.de In juſ.voc.*cum concordan. citatis in *Inſtit. Crim. lib.*4.*tit.*2. *num.*103. ſoli Deo non eſſet tutiſſimum refugium, & receptaculum ejus Domus ſancta, Domus orationis, & Domus,cœleſtium ſecretorum uſibus deſtinata. Creſceretquè monſtruoſitas, quia id non ſequeretur pro aliquo delicto noſtrorum
251 Religioſorum, ex illorum numero, quæ exceptuata ſunt in nota *Conſtit.* 7. *Gregor.XIV.* ſed pro debito merè civili,ab illis Religioſis, qui in Urbe anno 1673. moram faciebant contracto, non ad epulandum quotidiè ſplendidè, ſed il-
252 la optima fide, & intentione *per francare per*

cia

ciaſchedun'anno ſcudi 28. 50. ad hoc, ut poſſent extinguere omnia debita, ab eis accollata in donatione Franciſci Lucarini cujus donationis reſpectu dicere poſſunt: Vnita cum illa venerunt Nobis omnia mala.

Pręterea ex contraria pretenſione oporteret etiam intervertere ipſamet prima Philoſophię
253 principia, obęrati enim,& facinoroſi homines non ex alio motivo tutum habent refugium in Domibus ſanctis,niſi ex reverentia debita Deo, cujus Domus ſunt; Et tamen juxta contrariam pretenſionem ipſemet Deus, pro eo tempore quo lugubris functio ſub haſta publica venden-
254 di Eccleſiam fieri deberet, non haberet in ſua Domo illam ſecuritatem, quam eo tempore in ipſa habent dd. obęrati, & facinoroſi homines, eo quia oporteret illum è ſua Domo dimittere. Sicquè non verificaretur illud axioma, uno ore ab omnibus Philoſophis receptum. *Propter quòd unumquodquè tale, & illud magis*, ſed opor-
255 teret dicere; *Propter quòd unumquodquè tale, & illud minus*, quo nihil abſurdus dici, nihilquè irrationabilius valet excogitari.

Die 14. Septembris 1717. propoſita Cauſa in Congregat. particulari, loco Signaturæ Gra-
256 tiæ à Sanctiſſimo deputata, non ſine Votorum ſciſſura, reſcriptum fuit: *Eſſe exequen. mandatum Em. Vicarii, & ad mentem; Et mens eſt, quòd vendatur extrajudicialitèr, quatenus reperiatur emptor.*

Quia verò in dicta Cauſæ propoſitione cir-
257 cumſtantiæ facti non fuerant appuratę eo modo, quo poſtea non ſine magnis laboribus factum

ctum fuit, & in ſpecie ad hominem demonſtratum, quòd nullus omnino uſquè ad hodiè datus eſt ſimilis caſus in Urbe,& inOrbe,non ſine fundamento in Cauſæ repropoſitione ſperari poteſt receſſus à dicta reſolutione, juxta ſolitum omnium Tribunalium Urbis, quando non regit factum, cui reſolutio innitur, de quo te-
258 ſtatur *Card.de Albic.de Inconſt.in Judic. in præfatione à num.*42. *uſquè ad finem,& Rota in Romano Primogenituræ,& Fideicommiſs.de Corſinis* 10. *Decemb.*1710. *in princip.cor. Aldourand.* In qua parte celebre habemus Iuſtiniani exemplum,& celebriora ſunt ejus verba, quæ leguntur in *Auth. de Nupt. poſt princip.* per extenſum regi-
259 ſtrata *in meo Tract. de Matr.* §. *ult. ſeu concluſ.* nempè: ***Non enim erubeſcimus, ſi quid melius horum, quæ ipſi priùs diximus, adinveniamus, hoc ſancire, & competentem prioribus imponere correctionem.***

S U M M A R I U M.

F *Acti ſeries à num.*1. *uſquè ad num.*14.

*Oſtenditur magna improprietas,& æqualis exorbitantia prætenſionis vendendi Eccleſias ſub haſta publica, mediante horrida Prgconis voce à num.*15. *uſquè ad num.*75.

Refelluntur duæ limitationes, quæ exaduerſo exagerantur, quod ſcilicet, id non procedat, quando ven-